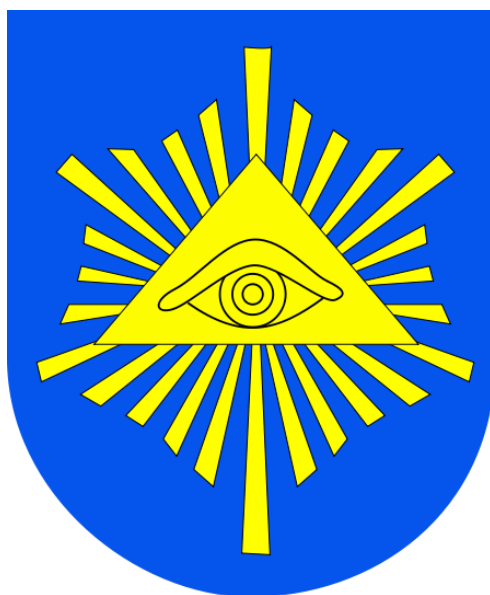

***STRATEGIA ROZWOJU GMINY
WILAMOWICE***

2016-2025

Spis treści

I. WPROWADZENIE	5
II. METODOLOGIA	7
2.1 Ogólna metodyka prac	7
2.2 Źródła danych pierwotnych i wtórnych	8
Źródła pierwotne	8
Źródła wtórne	8
2.3 Etapy prac	8
III. DIAGNOZA STRATEGICZNA – ANALIZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA	10
3.1 Ogólne informacje o gminie	10
Położenie	10
Rys historyczny	14
Ukształtowanie powierzchni i gleby	20
Klimat	21
Surowce mineralne	21
3.2 Mieszkańcy gminy i ich potrzeby	22
Demografia	22
Związki małżeńskie	25
Migracja ludności	26
Przedsiębiorczość i rolnictwo	26
Rynek pracy	33
Pomoc społeczna	38
Edukacja	41
Czytelnictwo	44
Kultura	45
Sport i rekreacja	48
Turystyka	48
Ochrona zdrowia	49
Bezpieczeństwo publiczne	50
Organizacje pozarządowe	50
3.3 Infrastruktura publiczna	53
Zagospodarowanie przestrzenne	53
Gospodarka mieszkaniowa	54
Infrastruktura drogowa, transport kolejowy	55
Bezpieczeństwo ruchu drogowego	57

Kanalizacja	59
Odpady	59
3.4 Ochrona środowiska	62
Pomniki przyrody i rezerваты	62
Zabytki	63
3.5 Finanse Gminy Wilamowice	65
3.6 Wnioski wynikające z diagnozy strategicznej	66
IV. ANALIZA SWOT MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	68
Mocne strony	68
Słabe strony	69
Szanse	70
Zagrożenia	71
V. WIZJA I MISJA GMINY	72
5.1 Wizja Gminy	72
5.2 Misja Gminy	72
VI. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA	73
VII. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI STRATEGII	77
VIII. PROCEDURY UAKTUALNIANIA STRATEGII	79
IX. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	80
X. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII	81
XI. KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY Z POZOSTAŁYMI LOKALNYMI STRATEGIAMI I PROGRAMAMI	82
XII. ZAŁĄCZNIKI:	84
Załącznik nr 1	84
Ankieta dla mieszkańców na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016–2025	84
Załącznik nr 2	84
Raport z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice nt. aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy	84
Załącznik nr 3	84
Zadania w podziale na sołectwa	84
 Mapa 1: Lokalizacja Gminy Wilamowice w jej najbliższym otoczeniu	11
Mapa 2: Lokalizacja Gminy Wilamowice na terenie powiatu bielskiego	12
Mapa 3: Lokalizacja Gminy Wilamowice w skali województwa śląskiego	13
 Tabela 1: Liczebność Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	22
Tabela 2: Kształtowanie się przyrostu naturalnego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	23

Tabela 3: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	24
Tabela 4: Kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	24
Tabela 5: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	25
Tabela 6: Liczba związków małżeńskich zawartych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	26
Tabela 7: Migracje mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	26
Tabela 8: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015, wg formy prawnej	27
Tabela 9: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w poszczególnych sektorach	28
Tabela 10: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowicach wg wielkości przedsiębiorstwa w latach 2012– 2015.....	29
Tabela 11: Liczba nowo zakładanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej	29
Tabela 12: Liczba podmiotów gospodarczych, wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Wilamowice, w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej	30
Tabela 13: Wskaźniki przedsiębiorczości na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	31
Tabela 14: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	33
Tabela 15: Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	34
Tabela 16: Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	35
Tabela 17: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wykształcenia	35
Tabela 18: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg okresu pozostawania bez pracy	36
Tabela 19: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wieku	37
Tabela 20: Liczba osób bez żadnych kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	38
Tabela 21: Dane dot. pomocy społecznej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015	39
Tabela 22: Dane dot. pomocy społecznej – powody przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Wilamowice	41
Tabela 23: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015	42
Tabela 24: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015	43
Tabela 25: Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015	43
Tabela 26: Dane dot. szkół gimnazjalnych terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015	43
Tabela 27 Analiza mocnych stron	69
Tabela 28 Analiza słabych stron	70
Tabela 29 Analiza szans	71
Tabela 30 Analiza zagrożeń	71

I. WPROWADZENIE

Strategia rozwoju gminy jest podstawowym dokumentem, który określa cele i priorytety rozwoju społeczno – gospodarczego danego obszaru.

Niniejsza strategia jest rezultatem prac samorządu Gminy Wilamowice, które zostały podjęte wspólnie z mieszkańcami (osobami wywodzącymi się z 3 sektorów – społecznego, samorządowego oraz gospodarczego). Celem opracowania strategii było rozpoznanie atutów i mankamentów Gminy Wilamowice, a także stojących przed gminą szans i zagrożeń oraz wskazanie kierunków rozwoju, które są najbardziej perspektywiczne.

Niniejsza Strategia składa się z trzech podstawowych części: diagnostycznej, koncepcyjnej oraz wdrożeniowej.

Część pierwsza - diagnostyczna obejmuje zagadnienia związane z: diagnozą obecnej sytuacji, w jakiej znajduje się gmina – sytuacji demograficznej, społecznej oraz gospodarczej. W ramach tej części opisano na podstawie dostępnych danych utrzymujące się na obszarze gminy trendy, tendencje, dostępną infrastrukturę. Analizą objęto okres 4-lecia lat wstecz (lata 2012 – 2015).

Część druga - koncepcyjna to wskazanie rozpoznanego, optymalnego celu strategicznego gminy, opis misji i wizji gminy, a także wykaz kluczowych kierunków rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016 – 2025.

Część trzecia - wdrożeniowa obejmuje wskazanie oczekiwanych efektów wdrażania strategii, procedur monitoringu i ewaluacji, określenie harmonogramu realizacji strategii.

Dzięki opisanej strukturze niniejsza Strategia Rozwoju ma szansę stać się dokumentem w efektywny sposób wypełniającym kilka zasadniczych celów:

- stanowić najbardziej aktualne, zintegrowane i przetworzone z myślą o różnorodnych odbiorcach kompendium wszelkich informacji o Gminie Wilamowice – jej terenie, mieszkańcach, sytuacji społecznej, gospodarczej, etc.,
- pełnić funkcję efektywnego narzędzia promocyjnego, wykorzystywanego przez Samorząd w celach związanych z prezentacją terenu gminy, kreowaniem jej wizerunku, jako miejsca z różnych względów atrakcyjnego,

- być wyrazem woli tak mieszkańców, jak też i samorządu lokalnego, w zakresie priorytetowych kierunków rozwoju w najbliższym okresie.

Ponadto niniejszy dokument przedstawia metodykę prac nad Strategią, a także zasadność jej przygotowania w oparciu o wykazaną spójność z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym, krajowym i europejskim.

II. METODOLOGIA

2.1 Ogólna metodyka prac

Niniejsza Strategia jest budowana według metody partycypacyjno-eksperckiej, czyli uspołecznionej, w której równoważne jest doświadczenie konsultantów oraz wiedza i potencjał społeczności lokalnej. Konsultanci wnieśli swoje doświadczenie w zakresie budowania strategii rozwoju, natomiast mieszkańcy wiedzę na temat obszaru, jego mocnych i słabych stron, jego potencjału oraz optymalnych kierunków rozwoju.

Metoda partycypacyjno-ekspercka zakłada silną współpracę konsultantów ze społecznością lokalną na każdym etapie opracowywania dokumentu.

Zastosowanie takiej metody przy tworzeniu dokumentu, oprócz partycypacji pozwala na zdobycie doświadczenia przyczyniając się jednocześnie do integracji środowisk w oparciu o planowanie rozwoju lokalnego. Doświadczenie zdobyte przez liderów lokalnych w pracach nad Strategią będzie mogło owocować podczas jej wdrażania.

Punktem wyjścia do właściwego skonstruowania części strategicznej, a więc kierunków rozwoju, celów i działań jest precyzyjna diagnoza społeczno-gospodarcza gminy, oparta przede wszystkim na pozyskanych danych wewnętrznych oraz na danych zewnętrznych. W przygotowaniu Strategii wykorzystano dostępne źródła wtórne.

Na potrzeby powstającego opracowania wykorzystano następujące metody badawcze:

- ankieta – dostępna dla mieszkańców gminy w okresie od wrzesień do październik 2016 w postaci formularzy papierowych i elektronicznych. Zebrano 31 kwestionariuszy,
- spotkania warsztatowe w poszczególnych sołectwach – spotkania pozwoliły na uzyskanie bardzo wysokiego poziomu interakcji między uczestnikami, ogniskowanie dyskusji wokół zaplanowanego tematu, a także wizualizację przebiegu pracy i jej wyników. Inną istotną zaletą zastosowanych technik była wysoka efektywność dyskusji.

2.2 Źródła danych pierwotnych i wtórnych

Źródła pierwotne

Najważniejsze źródła danych i informacji pierwotnych:

- dane i informacje pozyskane podczas warsztatów strategicznych, w których uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych, pracownicy Urzędu Gminy w Wilamowicach, mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedstawiciele jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcy, przedstawiciele środowisk branżowych oraz lokalni liderzy i aktywiści,
- opinie zebrane w wywiadach ankietowych oraz rozmowach bezpośrednich z przedstawicielami władz samorządowych, pracownikami Urzędu Gminy w Wilamowicach, mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami jednostek organizacyjnych, przedsiębiorcami, przedstawicielami środowisk branżowych oraz lokalnymi liderami i aktywistami.

Źródła wtórne

W procesie zbierania danych wykorzystane zostały źródła wtórne, czyli dostępne opracowania i dokumenty:

- opracowania Głównego Urzędu Statystycznego,
- dokumenty strategiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne,
- foldery promocyjne, ulotki, publikacje promocyjno-informacyjne,
- strony internetowe (portale regionalne i tematyczne).

2.3 Etapy prac

Proces opracowywania Strategii obejmował następujące etapy:

- etap diagnostyczny – związany z analizą stanu wyjściowego (analiza społeczno-gospodarcza, potencjał gminy, potrzeby mieszkańców) oraz z realizacją badań,
- etap koncepcyjny – dotyczący wypracowania wizji, misji, priorytetów, określenia kierunków działania oraz zadań realizacyjnych. W etapie tym określono główne założenia do procesu wdrażania Strategii w kontekście ramowego harmonogramu działań, programu operacyjnego na najbliższe lata, możliwych źródeł finansowania oraz systemu monitorowania i ewaluacji Strategii. Założeniem etapu było przede

wszystkim wspólne wypracowanie wizji rozwoju obszaru, zdefiniowanie najważniejszych celów do osiągnięcia oraz sposobów ich realizacji. W tym etapie kluczowe znaczenie miały warsztaty oraz bezpośrednie konsultacje indywidualne, służące wypracowywaniu głównych założeń rozwojowych.

III. DIAGNOZA STRATEGICZNA – ANALIZA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA

3.1 Ogólne informacje o gminie

Położenie

Gmina Wilamowice leży na pograniczu południowej części Kotliny Oświęcimskiej i północnej części Pogórza Śląskiego, w zlewni rzek Soły, Łękawki i Wisły. Obszar gminy zajmuje powierzchnię 56,87 km kw. (w tym miasto Wilamowice zajmują powierzchnię 10,4 km kw., a tereny wiejskie – 46,46 km kw.), którą w stanu na dzień 31.12.2015 zamieszkuje 16.884 mieszkańców.

W skład gminy wchodzi miasto Wilamowice i pięć sołectw: Dankowice, Hecznarowice, Pisarzowice, Stara Wieś i Zasole Bielańskie. Siedzibą władz samorządowych są Wilamowice. Administracyjnie gmina Wilamowice, która jest gminą miejsko – wiejską, należy do ziemskiego powiatu bielskiego, położonego w województwie śląskim. Od wschodu i północy graniczy z małopolskimi gminami Kęty i Brzeszcze, od południa z gminą Kozy, od zachodu z miastem Bielskiem-Białą i Bestwiną. Wschodnią granicę stanowi górską rzeką Sołą, wzdłuż której rozciągają się rozległe rozlewiska i kamieniste plaże. W północno–zachodniej części, w przysiółku Dziadowizna granica sięga po dolinę Wisły.

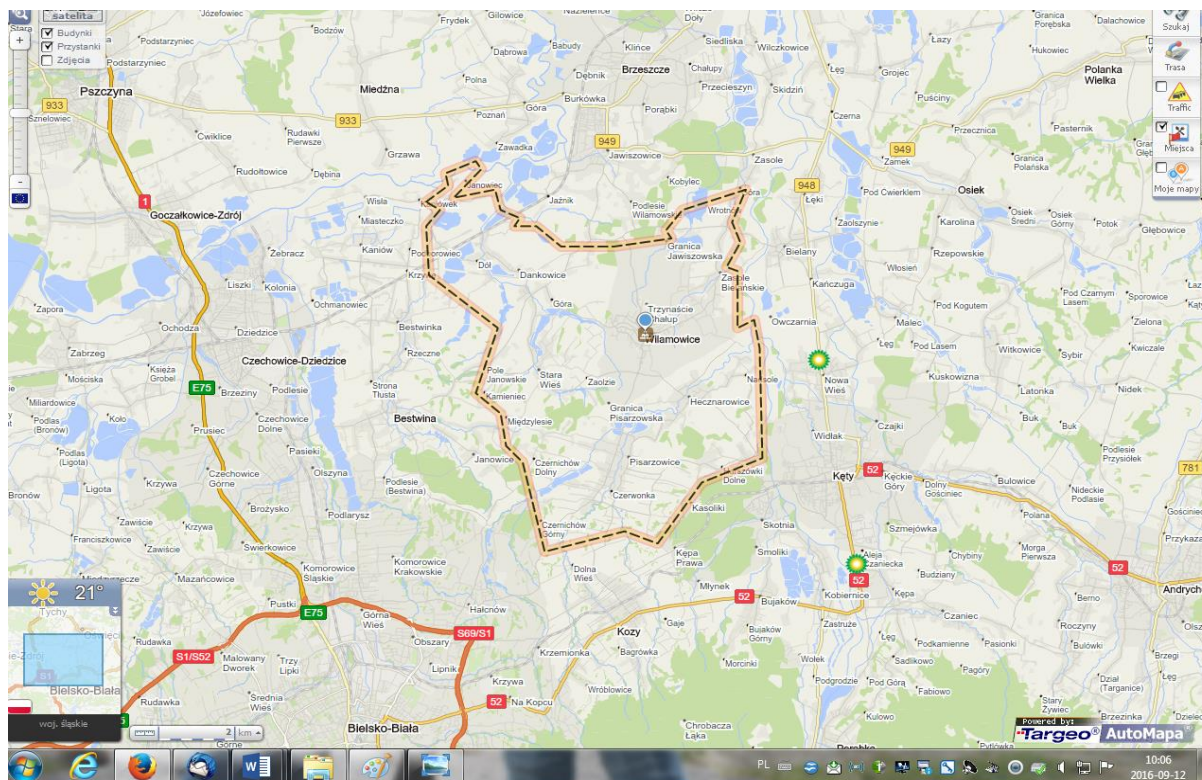
Gmina Wilamowice położona jest w połowie odległości pomiędzy Bielskiem-Białą - stolicą Podbeskidzia (około 180.000 mieszkańców), a Oświęcimiem, znanym z muzeum Auschwitz Birkenau, znajdującym się na liście światowego dziedzictwa UNESCO. W odległości 30 km znajdują się Wadowice, miasto rodzinne papieża Jana Pawła II. Około 50 kilometrów dzieli Wilamowice od Katowic – stolicy województwa śląskiego, około 80 kilometrów od Krakowa - stolicy Małopolski, w odległości 40 km leży Cieszyn, w którym znajduje się największe przejście graniczne południowej Polski.

Na terenie Gminy Wilamowice, z uwagi na występujące tu gatunki ptaków, w oparciu o Dyrektywę w sprawie ochrony dzikich ptaków, zwaną dyrektywą ptasią (79/409/EWG), wyznaczono 3 obszary specjalnej ochrony (OSO):

- 1) Dolina Dolnej Soły (PLB120004) – wyznaczona rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27.10.2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z dnia 6 listopada 2008 r.);
- 2) Stawy w Brzeszczach (PLB120009) – wyznaczona rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27.10.2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z dnia 6 listopada 2008 r.);

3) Dolna Soła (PLB120083) – nie wydano rozporządzenia.

Lokalizację Gminy Wilamowice zaprezentowano na poniższych mapach:

Mapa 1: Lokalizacja Gminy Wilamowice w jej najbliższym otoczeniu

Mapa 2: Lokalizacja Gminy Wilamowice na terenie powiatu bielskiego

Mapa 3: Lokalizacja Gminy Wilamowice w skali województwa śląskiego

Rys historyczny

W skład gminy wchodzi miasto Wilamowice i pięć sołectw: Dankowice, Hecznarowice, Pisarzowice, Stara Wieś i Zasole Bielańskie.

Wilamowice

Istnieje kilka koncepcji na temat powstania Wilamowic. Jedną z nich badacze wiążą z katastrofalną powodzią, która w 1238 roku nawiedziła tereny dzisiejszej Flandrii, zmuszając ocalałych mieszkańców do emigracji w poszukiwaniu nowych siedzib. Inna mówi o spustoszeniu południowej Polski przez najazdy Tatarów i o wycięciu w pień ludności z okolic Krakowa i Oświęcimia. Te wydarzenia przyczyniły się do sprowadzenia na tutejsze obszary osadników z zachodu (Flandrii i Fryzji). Przywódcą jednej z grup był Wiliam (czy też Wilhelm), który około 1242 roku założył pierwszą osadę - Starą Wieś (Wilhelmsdort, Wilhalmowie, Wilamowice) i nie mogąc tam pomieścić wszystkich, pozostałych osadził na miejscu dzisiejszych Wilamowic - był to rok 1250, a nową osadę nazwano Wilhelmsau (błonie Wilhelma). Nazwy osad z czasem uległy spolszczeniu, a od XVI wieku przyjęły się nazwy używane do dziś, pierwsza-starsza osada to Stara Wieś, a nowsza to Wilamowice. Zdania historyków co do pochodzenia pierwszych osadników są podzielone, jednak najczęściej wymienianym obszarem jest pogranicze Nadrenii i Flandrii (wymienia się Księstwo Schaumburg-Lippe) oraz Fryzję. Mieszkańcy Starej Wsi ulegli później asymilacji, za to Wilamowianie pozostali w izolacji kulturowej aż do II wojny światowej. Zachowali swój archaiczny język wymysiöeryś, obyczaje, stroje, poczucie odrębności.

Miejscowość po raz pierwszy wzmiankowano w 1326 r. w spisie świętopietrza pośród parafii dekanatu Oświęcim diecezji krakowskiej pod nazwą *Novovillamowicz*. Miejscowa parafia musiała być

więc założona wcześniej, przy wybudowanym ok. 1300 r. kościele św. Stanisława. Politycznie wieś należała od ok. 1315 r. do księstwa oświęcimskiego, które w 1327 r. stało się lennem Królestwa Czech. Od drugiej połowy XVI w. i przez XVII w. Wilamowice były ośrodkiem kalwinizmu. Miejskowy drewniany kościół parafialny został zniszczony dwukrotnie w pożarach w latach 1646 (od pioruna) i 1692, w międzyczasie został odbudowany w 1661 r., a następnie w 1705 r. W XVII wieku wieś utworzyła własny Urząd Gromadzki z wójtem i 11 przysiężnymi.

W XVIII wieku w Wilamowicach szczególnie mocno rozwinęło się tkactwo rękodzielnicze i handel płótnem. Tutejsi mieszkańcy oprócz uprawy zboża i roślin okopowych zajmowali się uprawą lnu. Warsztaty tkackie znajdowały się prawie we wszystkich domach. Ci bardziej przedsiębiorczy sprzedawali swoje wyroby w całej Europie, a nawet i Turcji. Płótna wytworzone w Wilamowicach odznaczały się doskonałą jakością i popyt na nie był bardzo duży. Sukcesy finansowe i zaradność wilamowskich chłopów pozwalała na kształcenie dzieci w gimnazjach, seminariach nauczycielskich, czy na studiach. Ostatecznie Wilamowianie w 1808 roku zdołali wykupić się z pańszczyzny, a w 1818 roku Wilamowice uzyskały status miasteczka. Następstwem tego było prawo do organizowania cotygodniowych targów, uruchomienie własnej poczty, apteki, posterunku policji, szkoły, a nawet czytelnicy miejskiej założonej w 1886 roku. Naczelnik posiadał władzę administracyjną i sądową, a urzędowanie odbywało się w języku polskim i niemieckim. Miasto powołało rząd lokalny złożony z 11 deputowanych. W 1889 roku powołano do życia pierwszą w Galicji Szkołę Tkacką - Krajowy warsztat do nauki tkactwa, dysponującą 25 warsztatami, na bazie której w 1910 roku uruchomiono mechaniczną tkalnię.

W okresie międzywojennym, kiedy to Wilamowice znalazły się w granicach odrodzonej Polski, funkcjonowała tu niewielka fabryka włókiennicza. W 1923 r. rozpoczęto budowę nowego kościoła parafialnego w stylu neogotyckim, którego budowę przerywaną Wielkim Kryzysem w 1935 r. i pożarem w 1957 r. ukończono w 1960 r. Podczas II wojny światowej miejscowość została zaanektowana przez III Rzeszę. W 1945 r. zakazano używania języka wilamowskiego, co zostało uchylone w 1956 r.

Z Wilamowic wywodziło się wielu rodaków zasłużonych dla kraju i Kościoła. Józef Latosiński był wybitną postacią pochodzącą z tutejszej ludności, kierownik szkoły z lat XX-tych, który wydał znaną wszystkim mieszkańcom „Monografię miasteczka Wilamowic”, opartą na wieloletniej obserwacji odrębności kulturowej, zwyczajach i niepowtarzalnym języku. W swej monografii wymienia 35 księży, 36 nauczycieli oraz 10 uczonych innych specjalności z tytułami doktorskimi (sędziów, lekarzy i inżynierów). Źródłem informacji dla niego były archiwa gminne, zaginione podczas II wojny światowej.

Najznamienitszą postacią był arcybiskup, metropolita lwowski, profesor i rektor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie Święty Józef Bilczewski. Urodził się 26 kwietnia 1860 roku w Wilamowicach, w ubogiej rodzinie stolarza-cieśli, a zarazem rolnika-Franciszka Biby i Anny

z Fajkiszów. Ukończył szkołę podstawową w Wilamowicach, a gimnazjum w Wadowicach, maturę zdał w 1880 roku i wstąpił do seminarium duchownego w Krakowie. 6 lipca 1884 roku przyjął święcenia kapłańskie. W latach 1886-1888 odbył studia teologiczne w Wiedniu (gdzie uzyskał doktorat z teologii), w Rzymie i Paryżu. Po powrocie do kraju był wikariuszem w Kętach i w Krakowie. W 1890 roku uzyskał habilitację na Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie został profesorem teologii dogmatycznej na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. Pełnił tam funkcję dziekana wydziału teologicznego i rektora. Ceniony był jako profesor uniwersytecki, lubiany przez studentów, darzony szacunkiem i przyjaźnią innych pracowników naukowych. Wiele artykułów, których był autorem zostało opublikowanych, głównie z dziedziny teologii i archeologii chrześcijańskiej, a także na temat Eucharystii. Papież Leon XIII mianował ks. Józefa Bilczewskiego arcybiskupem lwowskim obrządku łacińskiego w dniu 17 grudnia 1900 roku. Konsekracja biskupia odbyła się w katedrze we Lwowie 20 stycznia 1901 roku. Arcybiskup wyróżniał się ogromną dobrocią serca, wyrozumiałością, pokorą i pobożnością. Był pracowitym i gorliwym duszpasterzem mężem modlitwy, która inspirowała wszelką jego działalność. Wspomagał budowy kościołów i kaplic, szkół i ochronek, krzewił oświatę. Wspierał duchowo i materialnie wszystkie ważniejsze dzieła powstające w archidiecezji lwowskiej. W 1908 roku ufundował Ochronkę w swojej rodzinnej miejscowości „pragnąc choć w drobnej części przyczynić się do uczczenia dwu tegorocznych jubileuszów, a mianowicie jubileuszu kapłańskiego (50-lecia) Ojca Św. Piusa X i jubileuszu 60-letnich rządów Najjaśniejszego Monarchy Franciszka Józefa I, a zarazem przyjąć z pomocą mieszkańcom Wilamowic w wychowaniu dziatwy w duchu katolickim i polskim” . Sprowadził do Wilamowic Siostry Służebniczki NMP, którym powierzył prowadzenie Ochronki. Umarł z przepracowania 20 marca 1923 roku. Jego zabalsamowane serce umieszczono w kaplicy bł. Jakuba w bazylice we Lwowie, a ciało zostało złożone w grobie na cmentarzu janowskim, gdzie znajdowały się groby ubogiej ludności, dla której był zawsze ojcem i opiekunem. Beatyfikacji Arcybiskupa Lwowskiego dokonał Papież Jan Paweł II w dniu 26 czerwca 2001 roku we Lwowie, podczas swej podróży apostolskiej na Ukrainę. Kanonizacja Józefa Bilczewskiego odbyła się 23 października 2005 roku w Rzymie przez papieża Benedykta XVI.

W 2008 roku parafia Wilamowice obchodziła 100-lecie ufundowania ochronki przez Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego i sprowadzenia Sióstr Służebniczek Starowiejskich do Wilamowic. Była to również okazja do poświęcenia terenu pod budowę nowej ochronki, która została oddana do użytku we wrześniu 2011 roku. Staraniem władz samorządowych gminy Wilamowice, 5 października 2013 roku miało miejsce historyczne wydarzenie ogłoszenia Świętego Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego patronem miasta Wilamowice (dekret z dnia 28 lutego 2013 roku zatwierdzający ogłoszenie Św. Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego patronem miasta Wilamowice). 18 czerwca 2016 na wilamowskim rynku stanął pomnik świętego patrona miasta.

Dankowice

Miejscowość została po raz pierwszy wzmiankowana w spisie świętopietrza parafii dekanatu Oświęcim diecezji krakowskiej z 1326 pod nazwą Damcowicz. Historycznie miejscowość jest częścią Księstwa oświęcimskiego. W dokumencie sprzedaży księstwa oświęcimskiego Koronie Polskiej wystawionym przez Jana IV oświęcimskiego 21 lutego 1457 miejscowość wymieniona została jako Damkowicze. W 1564 roku wraz z całym księstwem oświęcimskim i zatorskim leżała w granicach Korony Królestwa Polskiego, znajdowała się w województwie krakowskim w powiecie śląskim. Po unii lubelskiej w 1569 księstwo Oświęcimia i Zatora stało się częścią Rzeczypospolitej Obojga Narodów w granicach, której pozostawało do I rozbioru Polski w 1772. Po rozbiorach Polski miejscowość znalazła się w zaborze austriackim i leżała w granicach Austrii, wchodząc w skład Królestwa Galicji i Lodomerii. Wieś położona na prawym brzegu Wisły, słynęła produkcji doskonałych twardych serów. Posiadała również browar i gorzelnię. Po I wojnie światowej jeden z dworów przekazano Akademii Umiejętności w Krakowie. Podczas II wojny światowej w okolicy istniał silny ośrodek działalności konspiracyjnej.

Heczmarowice

Nazwa miejscowości wywodzi się od jej pierwszego właściciela – Heczma. Miejscowość po raz pierwszy wzmiankowana została po staropolsku jako Helczmarowicze w dokumencie sprzedaży księstwa oświęcimskiego Koronie Polskiej wystawionym przez Jana IV Oświęcimskiego 21 lutego 1457. Jan Nepomucen Gątkowski w książce poświęconej księstwu oświęcimskiemu „Rys dziejów księstwa oświęcimskiego i zatorskiego” wydanej we Lwowie w 1867 podaje dwie nazwy Hełczmarowice oraz Heczmarowice. Historycznie miejscowość jest częścią Księstwa oświęcimskiego. W 1564 roku wraz z całym księstwem oświęcimskim i zatorskim leżała w granicach Korony Królestwa Polskiego, znajdowała się w województwie krakowskim w powiecie śląskim. Po unii lubelskiej w 1569 księstwo Oświęcimia i Zatora stało się częścią Rzeczypospolitej Obojga Narodów w granicach, której pozostawało do I rozbioru Polski w 1772. Po rozbiorach Polski miejscowość znalazła się w zaborze austriackim i leżała w granicach Austrii, wchodząc w skład Królestwa Galicji i Lodomerii. W 1918 roku

tereny dawnego Księstwa Oświęcimskiego znalazły się w granicach odrodzonej Polski jako część województwa krakowskiego. Od XV wieku aż do II wojny światowej miejscowość często zmieniała właścicieli, tak by w konsekwencji zostać rozparcelowaną.

Pisarzowice

Założenie wsi miało miejsce w drugiej połowie XIII wieku za panowania księcia Władysława I Opolskiego, po najazdach tatarskich. Początki wsi Pisarzowice wiążą się nierozdzielnie z powstaniem parafii dwuwioskowej złożonej z Pisarzowic i Heczmarowic. Najstarsze wzmianki źródłowe o Pisarzowicach pochodzą z lat 1325-1327. Zawierają je spisy z dziesięciny sześćoletniej oraz wykazy świętopietrza. Nazwa "Pisarzowice" wiąże się z pisarzem. Wieś była wyposażeniem pisarzy księstwa oświęcimskiego, a jej właściciele nosili tytuł pisarza ziemskiego oświęcimskiego. Na taką interpretację wskazują jednoznacznie najstarsze przekazy tej nazwy - "Villa Scriptoris" - funkcjonujące jeszcze w XIV wieku. W XV stuleciu wykształciło się dzisiejsze jej brzmienie "Pisarzowice", w różnych zapisach "Pyszarowicze", "Pyssarzowice", "Pysarzowicze". Najdłużej władającą dobrami pisarzowskimi była rodzina Pisarzowskich, a najwybitniejszymi z nich byli: zmarły w 1679 roku w wieku 83 lat sekretarz królewski, a potem sędzia ziemski zatorski Jan Pisarzowski oraz jego wnuk, nieznany dotąd poeta staropolski, Adam Jacek Pisarzowski (około 1658 - 1696). Młodszy bracia poety brali udział w wyprawie wiedeńskiej Jana III Sobieskiego w 1683 roku. W XVIII stuleciu dużą rolę odgrywał zmarły w 1781 roku Adam Pisarzowski, sędzia ziemski zatorski, major wojsk koronnych i marszałek konfederacji barskiej w księstwach oświęcimskim i zatorskim, a wreszcie chorąży krakowski.

Ostatnimi właścicielami Pisarzowic byli: Jerzy Bulowski (górny dwór) oraz Jerzy Krzemień (dolny dwór). Burze dziejowe, które przechodziły przez ziemię oświęcimską, nie omijały również Pisarzowic. Pustoszone były przez oddziały husytów, przez oddziały szwedzkie podczas potopu szwedzkiego. U schyłku XVIII wieku wieś podupadła gospodarczo z powodu najazdów, dzierżaw i zniszczeń żołnierskich. W 1772 roku polu rozbiórce Polski Pisarzowice znalazły się pod zaborem austriackim i nazwane zostały Schreibersdorf.

Tragiczne dla mieszkańców Pisarzowic były również lata I i II wojny światowej. W trakcie I wojny światowej zginęło 59 mieszkańców, a podczas II wojny światowej 30 mieszkańców. Dla upamiętnienia śmierci mieszkańców poległych w I i II wojnie światowej wybudowano na miejscowym cmentarzu z inicjatywy Rady Sołeckiej pomnik z tablicami na których umieszczono ich nazwiska. Uroczyste odsłonięcie pomnika i poświęcenie odbyło się 11 listopada 1989 roku.

Podczas tragicznego pożaru w sierpniu 1965 roku spłonął zabytkowy drewniany kościół - bezcenny zabytek kultury materialnej i duchowej Pisarzowic, tuż przed głównymi obchodami

milennium chrztu Polski. Budowa obecnej świątyni była realizowana w latach 1968-1973. Metropolita krakowski Karol Wojtyła poświęcił w 1968 roku kamień węgielny, w 1970 roku krzyż na wieżę, a 10 listopada 1973 roku dokonał konsekracji nowego kościoła i podarował dla świątyni tabernakulum.

Stara Wieś

Założona została prawdopodobnie w XII w. za czasów panowania książąt opolskich. Najstarsze zapisy z lat 1325-1327 świadczą o tym, że istniała już wówczas parafia, którą zarządzał proboszcz o imieniu Henryk.

Proces zasiedlania był dwuetapowy: pierwszy – niezorganizowany przebiegł przed najazdem Tatarów tj. przed 1241 rokiem; drugi - dokonał się w roku 1242 w czasie panowania Mieszka II Otyłego, księcia opolskiego (od 1239 do 1246 roku), który zlecił niejakiemu Wilhelmowi osadzać na prawie niemieckim sprowadzonych z różnych stron osadników. W roku 1250 obok Starej Wsi, nazwanej wtedy Wilamowice „antiqua”, powstała wieś nazwana Wilamowice „nova” (obecnie miasto Wilamowice). Obie miejscowości po raz pierwszy wzmiankowano w 1326 w spisie świętopietrza pośród parafii dekanatu Oświęcim diecezji krakowskiej, przy czym Stara Wieś pod nazwą Antiquo Willamowicz. Jako Stara Wieś (niem. Altdorf) miejscowość występuje w dokumentach od 1444 roku. W dokumencie sprzedaży księstwa oświęcimskiego Koronie Polskiej wystawionym przez Jana IV oświęcimskiego 21 lutego 1457 roku, obecna miejscowość wymieniona była jako Stara Wyesz. Nazwa Wilamowice „antiqua” utrzymywana jest do 1529 roku, a w wielu dokumentach i później.

W okresie reformacji w XVI w. ludność Starej Wsi, podobnie jak w czasie zawieruchy husyckiej, wytrwała przy wierze katolickiej. Arianizm przyjął jedynie właściciel Starej Wsi Górnej Jan Przypkowski, lecz nie zmuszał do tego swoich poddanych. Bibersteinowie, jako właściciele Starej Wsi Dolnej, na terenie której stał kościół, pozostali przy wierze katolickiej. W roku 1572 Jan Przypkowski, jako jeden z pierwszych w kraju, uwolnił chłopów od poddaństwa.

15 lipca 1768 r. na zjeździe w pobliskich Kętach okoliczna szlachta uchwaliła jednomyślnie przystąpienie do konfederacji barskiej, a konsyliarzem obrano Jana Bibersteina- Starowiejskiego, właściciela Starej Wsi. Akt przystąpienia do konfederacji podpisali również dwaj jego synowie: Jan i Kazimierz .

W roku 1787 powstała „szkoła normalna”, której pierwszym kierownikiem był organista Błażej Wesołowski. Swą działalność rozpoczęła w nowo wybudowanej organistówce, której budynek stoi do dziś i określany jest mianem Starej Szkoły. W 1909 roku rozpoczęto budowę nowej szkoły, która po wielu rozbudowach służy społeczności wiejskiej do tej pory. W 1887 roku założono Kółko Rolnicze. Po trzech latach od założeniu kółka, w 1890 r. Towarzystwo Oświaty

z Krakowa założyło przy nim „Czytelnię Ludową”. Rok 1894 to rok założenia „Ochotniczej Straży Ogniowej”, której zawołanie „Wspólnością Silni” jest hasłem dzisiejszej Ochotniczej Straży Pożarnej.

W 1925 roku połączono Starą Wieś Górną i Dolną. Pięknym i wiele mówiącym symbolem połączenia była nowa pieczęć gminna, która przedstawiała dwie dłonie połączone w uścisku.

W czasie wojny rozpoczęto elektryfikację wsi. Na święta Bożego Narodzenia w 1944 r. po raz pierwszy rozbłysło światło w starowiejskim kościele. Wyzwolenie Starej Wsi miało miejsce 28 stycznia 1945 roku.

Zasole Bielańskie

Najmniejsza w gminie, urokliwie położona, wieś na lewym brzegu rzeki Soły. Początki osadnictwa na tym terenie sięgają XIII – XIV wieku. Osada ówczesna pokryta w większości lasami, z racji swojego położenia była niedostępna. Pierwotnie miejscowość stanowiła przysiółek Bielan, usytuowany na przeciwnym do nich, lewym brzegu Soły. Jako wieś Zasole Bielańskie usamodzielniało się w 1953. W 1957 została dołączona do gminy Wilamowice.

Ukształtowanie powierzchni i gleby

Pod względem geograficznym gmina położona jest na granicy dwóch krain geograficznych o równoleżnikowym przebiegu granic. Część północna i centralna należy do Kotliny Oświęcimskiej, której północno – zachodni skraj stanowi fragment Doliny Górnej Wisły, a pozostała część stanowi Wysoczyznę Wilamowicką, w podziale fizyczno – geograficznym nazwaną Podgórzem Wilamowickim. W południowej części gminy, tj. na południe od Pisarzowic Wysoczyzna Wilamowicka przechodzi stopniowo w karpackie Pogórze Śląskie. Granica między tymi jednostkami jest mało dostrzegalna.. Wysokości bezwzględne terenu wahają się w przedziale od 237 m n. p. m w dolinie Wisły do 355 m n. p. m. w południowej części gminy.

Pod względem tektonicznym Południowa część gminy leży w zasięgu Karpat Fliszowych, północna - Zapadliska Przedkarpackiego. Utwory czwartorzędowe reprezentowane są przez zwietrzeliny w dolinach rzek Pisarzówka i Dankówka oraz na wschodnim krańcu gminy, w dolinie rzeki Soła występują utwory piaszczyste i mułowcowe, zawierające zbiorniki wód podziemnych. Pozostały obszar gminy pokryty jest utworami lessowymi, pod względem granulometrycznym reprezentowanymi głównie przez gliny pylaste. Występowanie utworów fliszowych wiąże się z występowaniem osuwisk. Gminę Wilamowice charakteryzuje gęsta sieć rzeczna. Przez północną część gminy przepływa Wisła, wzdłuż granicy wschodniej płynie Soła. Bezpośrednimi dopływami Wisły są potoki Łękawka

(z dopływem spod Granic) oraz Dańkówka (z dopływem ze Starej Wsi Górnej, Dopływem w Sikorce, Dopływem spod Bestwinki, Fracką Doliną). Dopływami Soły są Pisarzówka (z dopływami: Słonicą i Czerwonką) oraz Młynówka Oświęcimska (z Wilamówką).

Okolo 70 %powierzchni Gminy Wilamowice posiada rzeźbę falisto – pagórkowatą. Są to tereny ciągnące się od rzeki Białej na zachodzie do doliny Soły na wschodzie. Pozostały obszar, czyli 30 % powierzchni zajmują doliny Soły i Wisły oraz ich dopływów, które łączą się często w większe formy wklęsłe. Doliny Soły i innych karpaccich dopływów mają przebieg południkowy. Charakterystyczne dla gminy są niewielkie, nieprzekraczające 10% nachylenia stoków oraz gęsta sieć dolinek rzecznych, tworzące urozmaicony krajobraz o falisto-pagórkowatej rzeźbie, poprzecinanej wklęsłymi formami dolin rzek.

Teren gminy charakteryzuje się niskim udziałem lasów. Lasy mieszane występują przeważnie w małych kompleksach na stromych, krótkich zboczach, wzdłuż potoków i na szczytach wzniesień. W dolinach rzek występują łągi topolowo-wierzbowe, zarośla wierzbowe, a w sąsiedztwie zbiorników wodnych kompleksy szuwarów i zespoły roślinne stawów.

Klimat

Obszar gminy Wilamowice pod względem klimatycznym należy do dzielnicy podkarpackiej, która stanowi pas przejściowy między górami i kotlinami podgóorskimi. Średnia roczna temperatura wynosi od 7,5 °C na południu gminy do 8,5 °C w dolinie Wisły. Okres wegetacyjny trwa 220 - 222 dni, co stwarza korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa. Przeważają wiatry zachodnie (ok 50%) i wschodnie (ok.30%), o średnich prędkościach wahających się od 1,4 m/s do 3,8 m/s. Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 950 mm. W terenach położonych w dolinach rzecznych występują inwersje temperatur, tzw. zastoiska zimnego powietrza, tworzą się mgły radiacyjne, a naturalne przewietrzanie tych terenów jest utrudnione.

Surowce mineralne

Na terenie Gminy Wilamowice jedynym surowcem naturalnym są gliny czwartorzędowe eksploatowane przez cegielnie. W głębszych strukturach geologicznych występują utwory gazowe i ropoponośne oraz solanki i wody geotermalne.

3.2 Mieszkańcy gminy i ich potrzeby

Demografia

Gminę Wilamowice wg stanu na 31.12.2015 r. zamieszkują 16.884 osoby, w tym 8.599 kobiet i 8.285 mężczyzn. Liczba ta systematycznie wzrasta.

Systematyczny wzrost liczebności populacji na obszarze objętym analizą, wraz z uwzględnieniem poszczególnych miejscowości, wchodzących w jej skład, pokazano w ramach zamieszczonej poniżej tabeli:

Liczebność ludności Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
OGÓŁEM				
Lata	2012	2013	2014	2015
Ludność ogółem	16387	16579	16757	16884
Mężczyźni	8025	8125	8226	8285
Kobiety	8362	8454	8531	8599
Liczebność ludności Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
W MIEŚCIE WILAMOWICE oraz w POSZCZEGÓLNYCH SOŁECTWACH				
Wilamowice	3001	3010	3035	3035
Dankowice	2754	2770	2791	2811
Heczmarowice	2433	2458	2486	2505
Pisarzowice	5311	5414	5483	5547
Stara Wieś	2067	2082	2073	2087
Zasole Bielańskie	821	845	889	899

Tabela 1: Liczebność Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: UG w Wilamowicach

Wskazane powyżej korzystne trendy w zakresie liczebności ludności gmina zawdzięcza:

- przyrostowi naturalnemu, który przez szereg lat utrzymuje się na dodatnim poziomie; tendencja ta utrzymuje się dłużej, niż analizowany na potrzeby niniejszego opracowania okres;
- korzystnie kształtującemu się wskaźnikowi salda migracji wewnętrznych.

Kształtowanie się liczby urodzeń wobec zgonów oraz wskaźnika przyrostu naturalnego na terenie Gminy Wilamowice pokazano w poniższym zestawieniu.

Ruch naturalny w Gminie Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Lata	2012	2013	2014	2015
Urodzenia ogółem	189	188	193	224
W tym mężczyźni	90	104	105	116
W tym kobiety	99	84	88	108
Zgony ogółem	145	145	133	166
W tym mężczyźni	78	70	63	81
W tym kobiety	67	75	70	87
Przyrost naturalny ogółem	44	43	60	56
W tym mężczyźni	12	34	42	35
W tym kobiety	32	9	18	21
Przyrost naturalny na 1 tys. ludności	2,7	2,6	3,6	3,3

Tabela 2: Kształtowanie się przyrostu naturalnego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS, UG w Wilamowicach

Podział struktury wiekowej mieszkańców:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym - ogół mieszkańców Gminy Wilamowice w wieku 14 lat i mniej - udział tej grupy systematycznie rośnie, od 16,7 w roku 2012 do 16,9 w roku 2015;
- ludność w wieku produkcyjnym - grupę tę tworzą kobiety w wieku 15 – 59 lat oraz mężczyźni w wieku 15 – 64 lata - to najliczniej reprezentowana grupa w gminie, stanowi 67,0 % ogółu mieszkańców w roku 2015;
- ludność w wieku poprodukcyjnym – to pozostałe osoby - udział tej grupy nieznacznie rośnie – z poziomu 15,5 % w roku 2012 do poziomu 16,1 % w roku 2015.

Tendencje te ukazują poniższa tabela.

Struktura wiekowa ludności Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 – udział poszczególnych grup w liczbie ludności ogółem				
Udział poszczególnych grup w liczbie ludności ogółem (%)	2012	2013	2014	2015
Przedprodukcyjnym	16,7	16,8	16,8	16,9
Produkcyjnym	67,8	67,7	67,2	67,0

Poprodukcyjnym	15,5	15,5	16,4	16,1
----------------	------	------	------	------

Tabela 3: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Wskaźnik obciążenia demograficznego, ludności w wieku nieprodukcyjnym, na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł w przypadku Gminy Wilamowice z poziomu 57,4 w roku 2012 do poziomu 57,8 w roku 2015, analogiczny wskaźnik dla ludności w wieku poprodukcyjnym (wobec ludności w wieku przedprodukcyjnym) wzrósł z poziomu 77,3 w roku 2012 do poziomu 81,8 w roku 2015, natomiast wskaźnik ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrósł z poziomu 25,0 w roku 2012 do poziomu 26,0 w roku 2015.

Tendencje te zebrano w poniższej tabeli.

Wskaźnik obciążenia demograficznego Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Ludność w wieku	2012	2013	2014	2015
Nieprodukcyjnym, na 100 os. w wieku produkcyjnym	57,4	57,1	57,4	57,8
Poprodukcyjnym, na 100 os. w wieku przedprodukcyjnym	77,3	78,7	80,9	81,8
Poprodukcyjnym, na 100 os. w wieku produkcyjnym	25,0	25,2	24,7	26,0
Kobiety na 100 mężczyzn – współczynnik feminizacji	103,0	103,00	103,00	102,98
Urodzenia żywe na 1000 ludności	11,56	11,31	11,51	12,40

Tabela 4: Kształtowanie się wskaźnika obciążenia demograficznego Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Szczegóły struktury wiekowej ludności pokazano w ramach zamieszczonej poniżej tabeli.

Struktura wiekowa ludności w Gminie Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Grupy wiekowe	2012	2013	2014	2015
0 – 4	948	959	964	983
5 – 9	902	957	995	999
10 – 14	894	862	863	867
15 – 19	1113	1081	1007	972
20 – 24	1297	1278	1273	1275
25 – 29	1300	1326	1340	1303

30 – 34	1286	1310	1305	1340
35 – 39	1279	1289	1292	1307
40 – 44	1105	1146	1219	1256
45 – 49	1168	1132	1120	1118
50 – 54	1148	1185	1197	1175
55 – 59	1027	1066	1079	1112
60 – 64	817	865	912	956
65 – 69	593	625	667	687
70 – 74	563	540	500	508
75 – 79	471	474	496	511
80 – 84	332	343	359	331
85 i więcej	231	237	233	251

Tabela 5: Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Powyższe zestawienia w wyraźny sposób ukazują trendy i zjawiska, które uznać należy za szczególnie istotne:

- liczebność osób z najmłodszej grupy wiekowej utrzymuje się na stabilnym, porównywalnym rok do roku poziomie, z lekką tendencją wzrostową (w przypadku innych ośrodków na terenie województwa liczebność tej grupy wyraźnie spada wraz z upływem czasu);
- liczebność osób w wieku 10-14 lat oraz 15-19 w roku 2015 nieznacznie spadła porównaniu z rokiem 2012;
- zwiększa się liczebność ludności w wieku poprodukcyjnym (starzenie się społeczeństwa), zmiany te zachodzą systematycznie i ich utrzymywanie się w dłuższym horyzoncie czasowym grozi trwałymi i niepożądanymi przemianami w obrębie struktury wiekowej ludności zamieszkującej gminę).

Związki małżeńskie

Na terenie Gminy Wilamowice obserwuje się nieznaczny spadek liczebności zawieranych małżeństw – w 2015 r. zawarto jedynie 167 nowych związków, podczas gdy jeszcze w 2012 r. było ich 211. Trend jest jeszcze bardziej wyraźny w przypadku wskaźnika zawieranych związków małżeńskich na każdy tys. ludności – obserwuje się w tym zakresie na przestrzeni minionych 4 lat spadek z poziomu 6,60 do 4,86. Zjawisko to jest bezpośrednim odzwierciedleniem tendencji obserwowanych w skali regionu i kraju. Prezentuje je poniższa tabela.

Związki małżeńskie zawierane wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Związki zawarte	211	208	210	167
Małżeństwa na 1 tys. ludności	6,60	6,38	5,67	4,86

Tabela 6: Liczba związków małżeńskich zawartych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS, UG w Wilamowicach

Migracja ludności

Jedną z mocnych stron Gminy Wilamowice jest saldo migracji. Każdego roku na terenie gminy melduje się większa liczba osób, niż ta opuszczająca gminę. Trendy te zilustrowano w ramach poniższej tabeli.

Migracje mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Zameldowania ogółem	251	281	236	192
Z miast	153	195	150	107
Ze wsi	97	86	83	85
Z zagranicy	1	0	3	b. d.
Wymeldowania ogółem	109	125	118	116
Do miast	61	63	64	67
Na wieś	48	55	50	49
Za granicę	0	7	4	b. d.
Saldo migracji ogółem	142	156	118	76
Saldo migracji wewnętrznych	141	163	119	76
Saldo migracji zagranicznych	1	-7	-1	b. d.

Tabela 7: Migracje mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Przedsiębiorczość i rolnictwo

Sytuacja na terenie Gminy Wilamowice w zakresie liczebności prowadzących tam działalność podmiotów gospodarczych jest korzystna. Ukazuje to poniższe zestawienie.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczebność podmiotów ogółem (publiczne i prywatne)	1291	1336	1367	1385
Sektor publiczny	22	25	25	26
W tym:				
Państwowe i samorządowe jednostki budżetowe	19	22	22	23
Sektor prywatny	1269	1311	1342	1359
W tym:				
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	1102	1136	1155	1170
Kapitałowe spółki prawa handlowego	48	52	60	63
Kapitałowe spółki prawa handlowego z udziałem kapitału zagranicznego	2	2	2	2
Spółdzielnie	6	6	6	6
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	30	31	33	33

Tabela 8: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015, wg formy prawnej

Źródło: GUS, UG w Wilamowicach

Spośród 1385 podmiotów gospodarczych, prowadzących działalność na terenie Gminy Wilamowice w roku 2015 98,12% reprezentuje sektor prywatny. Jedynie 26 podmiotów to sektor publiczny, w którym dominują państwowe i samorządowe jednostki budżetowe – jest ich 23. Pozostałe 1359 podmiotów to przedsiębiorstwa z sektora prywatnego – dominują wśród nich przedsiębiorstwa prowadzone w formie działalności gospodarczej osoby fizycznej – 86,09 % przypadków. Pozostałe to kapitałowe spółki prawa handlowego – 65 podmioty, 33 stowarzyszenia/organizacje pozarządowych oraz 6 spółdzielni.

Z punktu widzenia PKD 2007 i rodzajów działalności, wśród firm, prowadzących działalność w Gminie Wilamowice w roku 2015 dominują podmioty zaliczane do działalności pozostałej – 460. Duża liczba podmiotów prowadzi działalność handlową i usługową. Zwraca uwagę mała liczba podmiotów prowadzących działalność związaną z zakwaterowaniem i gastronomią (31), a także z rolnictwem i rybołówstwem (23). Trendy i tendencje w tym zakresie prezentuje poniższe zestawienie.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w poszczególnych sektorach w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Ogółem	1291	1336	1367	1385
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	28	26	24	23
Przetwórstwo przemysłowe i budownictwo	386	390	389	403
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa samochodów	352	365	369	350
Transport i gospodarka magazynowa	112	110	114	118
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	27	28	33	31
Pozostała działalność	386	443	438	460

Tabela 9: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w poszczególnych sektorach w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Najliczniej reprezentowane na terenie Gminy Wilamowice są mikroprzedsiębiorstwa – w roku 2015 spośród 1385 podmiotów prowadzących działalność gospodarczą jest ich aż 1320 (95,31 %). Przedsiębiorstw małych, zatrudniających do 49 pracowników jest 67, średnich – do 249 pracowników już tylko 5, natomiast duże – utrzymujące powyżej 250-ciu etatów nie występują. Kształtowanie się tej struktury na przestrzeni minionych 4 lat pokazano w poniższym zestawieniu.

Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice wg wielkości przedsiębiorstwa w latach 2012 – 2015				
Zatrudnienie	2012	2013	2014	2015
Firmy ogółem	1291	1336	1367	1385
0 – 9 (mikroprzedsiębiorstwo)	1226	1266	1295	1320
10 – 49 (małe przedsiębiorstwo)	61	65	67	67

50 – 249 (średnie przedsiębiorstwo)	4	5	5	5
250 – 999 (duże przedsiębiorstwo)	0	0	0	0

Tabela 10: Liczba podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowicach wg wielkości przedsiębiorstwa w latach 2012– 2015

Źródło: GUS

Poniższe zestawienie prezentuje liczebność nowo rejestrowanych przedsiębiorstw – rekordowy z tego punktu widzenia był rok 2014 – na terenie Gminy założono wówczas 127 przedsiębiorstw (wszystkie w sektorze prywatnym).

Liczba nowo rejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Podmioty nowo rejestrowane ogółem:	117	116	127	109
Sektor publiczny	2	3	0	1
W tym:				
Państwowe i samorządowe jednostki budżetowe	2	3	0	1
Sektor prywatny	115	113	127	108
W tym:				
Osoby fizyczne prowadzące działalność gosp.	110	107	120	108
Kapitałowe spółki prawa handlowego	4	5	5	0
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1	1	2	0

Tabela 11: Liczba nowo zakładanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej

Źródło: GUS

W 2014 r. zlikwidowano aż 105 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne – był to rekordowy z tego punktu widzenia rok. Trendy w tym obszarze na przestrzeni minionych 4 lat prezentuje poniższe zestawienie.

Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Podmioty ogółem	95	87	105	100
Sektor publiczny	0	0	0	0
Sektor prywatny	95	87	105	100
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	94	87	105	100
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1	0	0	0

Tabela 12: Liczba podmiotów gospodarczych, wyrejestrowywanych z REGON na terenie Gminy Wilamowice, w latach 2012 – 2015 wg formy prawnej

Źródło: GUS

Na koniec 2015 r. podmiotów gospodarczych, wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Wilamowice było 821. Nowych jednostek, zakładanych i rejestrowanych w REGON, w przeliczeniu na 10 tys. ludności odnotowano 70, natomiast wyrejestrowywanych z REGON 59. W przeliczeniu na 100 os. w wieku produkcyjnym przypadało 11 osób prowadzących działalność gospodarczą. Wskaźniki przedsiębiorczości ukazuje poniższe zestawienie.

Wskaźniki przedsiębiorczości na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Podmioty w rej. REGON na 10 tys. mieszkańców	783	801	813	821
Podmioty nowo rejestrowane na 10 tys. mieszkańców	72	70	76	70
Podmioty wykreślane z REGON na 10 tys. mieszkańców	58	52	63	59

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 os. w wieku produkcyjnym	11	11	11	11
Podmioty w rej. REGON na 1000 os. w wieku produkcyjnym	123	126	128	130
Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do REGON (%)	7	7	8	7

Tabela 13: Wskaźniki przedsiębiorczości na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Gmina Wilamowice posiada bardzo dobre warunki dla produkcji rolnej, ze względu na gleby o najwyższych klasach bonitacyjnych. Gleby występujące w gminie zaliczane są do klas IIIa i IIIb, oraz IVa i IVb. O rolniczej przydatności gleb decyduje dominacja kompleksu pszennego, który zajmuje 50 % ogólnej powierzchni gminy, zaś 19 % kompleks zbożowo – pastewny. Najlepsze warunki dla upraw rolniczych są w północnej części gminy, gdzie występują gleby najwyższych klas bonitacyjnych, zaś teren ma charakter nizinny (wzniesienia do 300 m. n.p.m.). Gleby te użytkowane są jako grunty orne. Gorsze warunki dla rolnictwa występują w dolinach rzecznych o nieuregulowanych stosunkach wodnych. Siedliska takie przeznaczone są na użytki zielone.

Gmina jako całość zajmuje 5672 ha, użytki rolne zajmują 4092 ha, co stanowi 72% powierzchni Gminy, niewielką powierzchnię jak na gminę o wysokich walorach przyrodniczych stanowią lasy i grunty leśne – tylko około 433 ha to ok 7,6% powierzchni.

Dużą powierzchnię zajmują stawy rybne, posiadające na terenie Gminy stare tradycje. Koncentrują się one w północnej części gminy – zawodnionej dolinie Wisły i Soły (Dankowice i Zasole Bielańskie, gdzie zajmują powierzchnię równą prawie 100 ha) oraz na wierzchołku Pogórza Wilamowickiego, w okolicy Starej Wsi i Pisarzowic, na powierzchni około 37 ha. Wszystkich stawów rybnych na obszarze gminy jest 165. Są to tereny użytkowane jako hodowla karpia, stanowią w sumie 335,4 ha około 4,4% powierzchni Gminy.

W rolnictwie dominują gospodarstwa indywidualne prowadzone przez rolników niezrzeszonych, według danych ze Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku wynika iż grunty w gospodarstwach to 3.837,45 ha. Na terenie gminy funkcjonuje 2275 gospodarstw (indywidualnych

i zrzeszonych np. Spółdzielni Rolniczych), średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi około 1,6 ha. W 2030 gospodarstwach prowadzona jest produkcja rolnicza, co oznacza iż w 10,76% gospodarstw nie prowadzi się działalności rolniczej. Podobna sytuacja ma miejsce wśród gospodarstw indywidualnych, wszystkich indywidualnych gospodarstw jest 2268, natomiast prowadzących działalność rolniczą 2032, czyli około 10,8% gospodarstw indywidualnych nie prowadzi działalności rolniczej. Analizując wszystkie gospodarstwa i ich powierzchnię, można stwierdzić, iż najwięcej bo około 95% jest gospodarstw nie przekraczających powierzchni 5 ha, gospodarstwa o powierzchni nie przekraczającej 1 ha czyli tzw. działki rolne stanowią około 76% wszystkich gospodarstw.

Powierzchnia wszystkich gospodarstw rolnych wynosiła w 2010 roku 3.837 ha, natomiast powierzchnia użytkowana rolniczo to 3.056 ha. Jeśli chodzi o gospodarstwa indywidualne to powierzchnia wszystkich gospodarstw wynosiła 2407 ha, natomiast powierzchnia użytkowana przez rolników indywidualnych 3.038 ha.

Grunty pod zasiewami według danych z 2010 roku występują w 1046 gospodarstwach o łącznej powierzchni 2.432 ha. W 2253 gospodarstwach są użytki rolne, w tym w dobrej kulturze w 2008 gospodarstwach, w 68 gospodarstwach prowadzi się uprawy trwałe, w 159 gospodarstwach grunty są ugorowane lub przeznaczane na uprawy zielone, w 57 gospodarstwach prowadzone są uprawy sadownicze, w 94 gospodarstwach prowadzi się uprawę ogrodów przydomowych, w 1171 gospodarstwach występują łąki, a w 37 pastwiska, a w 558 uprawy leśne.

Powierzchnia zasiewów wynosi 2.432 ha, z czego 11.806 ha obsiewa się zbożami, 181 ha obsadzanych jest ziemniakami, 343 ha roślinami przemysłowymi, na 335 ha sieje się rzepak i rzepik, na 8,17 ha sadi się buraki cukrowe, a na 5,61 ha uprawia się warzywa gruntowe.

Według Spisu Rolnego na terenie gminy Wilamowice w 1046 gospodarstwach hoduje się zwierzęta, w sumie jest to 1.537 sztuk dużych, z czego:

- bydło – w 71 gospodarstwach 194 sztuki,
- trzoda chlewna – w 217 gospodarstwach 4819 sztuk,
- konie w 8 gospodarstwach 17 sztuk,
- drób w 740 gospodarstwach 21.188 sztuk

W 395 gospodarstwach rolnicy pracują z pomocą ciągników, w sumie podczas Spisu Rolnego zewidencjonowano ich 589 sztuk. W 963 gospodarstwach stosowane są nawozy mineralne, w tym azotowe w 684 gospodarstwach, fosforowe w 26 gospodarstwach, potasowe w 30 gospodarstwach, wieloskładnikowe w 858 gospodarstwach oraz w 85 gospodarstwach prowadzi się wapnowanie gleb. Średnio nawożenie mineralne stosowane jest w dawkach 158,5 kg/ha, natomiast wapnowanie w dawkach 92 kg/ha.

Według Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2010 roku 2023 gospodarstw domowych utrzymuje się wyłącznie z działalności rolniczej. Dotychczasowe użytkowanie terenu gminy związanego z rolnictwem jest zgodne z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Rozwój gospodarczy opiera się głównie na wykorzystaniu zasobów lokalnych. Rolniczy charakter gminy sprzyja kształtowaniu się najbardziej odpowiedniego dla zachowania walorów środowiska przyrodniczego kierunku zagospodarowania powierzchni.

W porównaniu do lat poprzednich (Spis Rolny 2002) widoczna jest nieznaczna tendencja do zaniechania działalności rolniczej przez mieszkańców gminy i utrzymania ze źródeł w sąsiadujących z gminą większych ośrodkach przemysłowo-usługowych takich jak Bielsko – Biała, Oświęcim czy Kęty. W 2002 roku było zarejestrowanych 2335 gospodarstw rolnych, obsiewano 3.032 ha gruntów. Aktualnie gospodarstw jest mniej, ale o większej całkowitej powierzchni zasiewów, wnioskuje się, iż rolnicy zajmujący się produkcją rolniczą robią to na większą skalę, ale jest ich mniej. Mieszkańcy przejawiają także tendencję do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, głównie na zabudowę mieszkaniową.

Rynek pracy

Z punktu widzenia rynku pracy sytuacja na terenie Gminy Wilamowice jest stabilna. Liczba osób pozostających bez pracy, wśród mieszkańców gminy w przeciągu minionych 4 lat utrzymywała się na porównywalnym poziomie, wykazując tendencję spadkową. Stopa bezrobocia, liczona jako udział osób bezrobotnych zarejestrowanych, w liczbie ludności w wieku produkcyjnym ogółem, kształtuje się roku 2015 na poziomie 3,38 % (2,74 % wśród mężczyzn i nieco więcej – 4,09 % wśród kobiet). Są to wartości dużo niższe, niż analogiczne wskaźniki dla całego kraju (9,8 %), województwa śląskiego (8,2 %) i powiatu bielskiego (7,3 %). Według danych na koniec 2015 r. bez pracy pozostaje 363 mieszkańców Gminy Wilamowice (w tym 154 mężczyzn i 209 kobiet). Kształtowanie się stopy bezrobocia na terenie Gminy Wilamowice na przestrzeni minionych 4 lat pokazano w ramach poniższego zestawienia.

Stopa bezrobocia na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobocie ogółem	4,99	4,88	4,10	3,38
Wśród mężczyzn	3,98	4,40	3,61	2,74
Wśród kobiet	6,09	5,42	4,64	4,09

Tabela 14: Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym

na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Kształtowanie się liczebności osób pozostających bez pracy na terenie Gminy Wilamowice prezentuje poniższa tabela.

Liczba osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 – OGÓŁEM				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
W tym mężczyźni	218	244	202	154
W tym kobiety	304	274	236	209
Liczba osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 – WG MIEJSCOWOŚCI I SOŁECTW				
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	55
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	44
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	56
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	137
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	54
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	17

Tabela 15: Liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Niekorzystny jest fakt, iż spośród 363 osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice, prawo do zasiłku przysługuje jedynie 20,11 % (tj. 73 osobom). Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku, wśród łącznej liczby bezrobotnych ogółem z terenu Gminy Wilamowice ciągle rośnie, co prezentuje go poniższe zestawienie.

Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
W tym z prawem do zasiłku	b. d.	85	78	73
W tym wg sołectw:	2012	2013	2014	2015
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	9

Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	11
Heczmarowice	b. d.	b. d.	b. d.	13
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	26
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	11
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	3
Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku (%)	b.d.	16,41	17,81	20,11

Tabela 16: Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Wśród osób bezrobotnych, z terenu Gminy Wilamowice najliczniejszą grupę stanowią osoby legitymujące się wykształceniem zasadniczym zawodowym – 38,02 %. Co ciekawe relatywnie niewiele wśród osób bezrobotnych na terenie gminy wywodzi się z grupy absolwentów szkół średnich ogólnokształcących – zaledwie 5,79 %. Trendy i tendencje w analizowanym zakresie zaprezentowano w ramach poniższej tabeli.

Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wykształcenia				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
Z wykształceniem wyższym	75	65	63	42
Policealne i średnie zawodowe	153	151	108	91
Średnie ogólnokształcące	27	27	19	21
Zasadnicze zawodowe	181	179	161	138
Gimnazjalne i poniżej	86	96	87	71

Tabela 17: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wykształcenia

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Za niepokojący i niekorzystny uznać należy fakt, iż wśród ogółu osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice liczną grupę stanowią osoby pozostające bez pracy w okresie ponad 24 miesięcy. Na koniec 2015 r. ich odsetek wyniósł 49,31 %, i pomimo nieznacznego spadku dalej jest niebezpiecznie wysoki. Kształtowanie się tego wskaźnika w minionych okresach zaprezentowano w ramach poniższego zestawienia

Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg okresu pozostawania bez pracy				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
W tym bezrobotni pow. 24 miesięcy	192	237	226	179
W tym wg sołectw:	2012	2013	2014	2015
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	21
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	17
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	37
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	71
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	24
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	9
Udział (%)	36,78	45,75	51,60	49,31

Tabela 18: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg okresu pozostawania bez pracy

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Z punktu widzenia wieku osób bezrobotnych nie najgorzej wygląda sytuacji wśród osób najmłodszych, do 25 roku życia - na koniec roku 2015 było ich 52, czyli 14,33 % (udział ten systematycznie spada od roku 2012). Znacznie gorzej jest wśród osób najstarszych, powyżej 50 roku życia – stanowią oni aż 25,62 % ogólnej liczby bezrobotnych (93 osoby). Poniższa tabela prezentuje się kształtowanie omawianych danych w przeciągu minionych 4 lat.

Struktura osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wieku				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
W tym bezrobotni do 25 roku życia	112	103	73	52
W tym wg sołectw:	2012	2013	2014	2015
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	11
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	6
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	9
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	14

Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	12
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	0
Udział (%)	21,46	19,88	16,66	14,33
W tym bezrobotni powyżej 50-tym roku życia	107	126	105	93
W tym wg sołectw:	2012	2013	2014	2015
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	10
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	12
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	19
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	36
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	13
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	3
Udział (%)	20,50	24,32	23,97	25,62

Tabela 19: Struktura osób bezrobotnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 wg wieku

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Na koniec roku 2015 udział osób bezrobotnych nieposiadających żadnych kwalifikacji w łącznej liczbie osób zarejestrowanych wyniósł prawie 25% (24,24 %) i nieznacznie wzrósł, pomimo spadku ogólnej liczby bezrobotnych. Kształtowanie się odsetka wskazanych osób w łącznej liczbie osób bezrobotnych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice prezentuje poniższa tabela:

Liczba osób bez żadnych kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 – OGÓŁEM				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni ogółem	522	518	438	363
W tym bezrobotni bez kwalifikacji	106	128	102	88
Liczba osób bez żadnych kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015 – WG MIEJSCOWOŚCI I SOŁECTW				
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	12
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	15
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	14

Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	33
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	13
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	1
Udział (%)	20,31	24,71	23,29	24,24

Tabela 20: Liczba osób bez żadnych kwalifikacji wśród osób bezrobotnych, mieszkańców Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: PUP Bielsko-Biała

Pomoc społeczna

Rolą gminy w zakresie realizacji zadań ze sfery pomocy społecznej jest zaspokajanie w środowisku lokalnym indywidualnych potrzeb wspólnoty mieszkańców. Podmiotem realizującym na terenie Gminy Wilamowice zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilamowicach. Działalność ośrodka oparta jest również na Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilamowice na lata 2006 – 2016, przyjętej Uchwałą Rady Miejskiej w Wilamowicach nr XXXVI/310/05 z dnia 29 grudnia 2005 r. W działaniach z zakresu pomocy społecznej uczestniczy także Placówka Wsparcia Dziennego w Wilamowicach utworzona 01 stycznia 2014 r. zgodnie z Uchwałą Nr XXXVI/336/13 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 26.06.2013 r., a także Dzienny Dom „Senior – WIGOR „ w Wilamowicach (uchwała nr XV/101/15 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 25 listopada 2015 roku).

Wsparcie finansowe, pomoc rzeczowa, pomoc w formie pracy socjalnej (zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej), kierowane jest przede wszystkim do rodzin dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą i na rzecz rodzin wielodzietnych. Poza tym z pomocy korzystają rodziny zagrożone patologią społeczną, bezradne w sprawach opiekuńczo - wychowawczych oraz niewydolne w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Poniższe zestawienie pokazuje liczbę osób oraz gospodarstw domowych na terenie Gminy Wilamowice, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Gospodarstwa domowe, korzystające z pomocy społecznej wg kryterium dochodowego	284	292	267	256

W tym poniżej kryterium dochodowego	157	166	165	164
W tym powyżej kryterium dochodowego	127	126	102	92
Osoby, korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej	776	816	691	678
W tym poniżej kryterium dochodowego	432	437	397	400
W tym powyżej kryterium dochodowego	344	379	294	278
Udział osób objętych pomocą społeczną (%)	4,7	4,9	4,1	4,02
Rodziny otrzymujące zasiłki na dzieci	350	346	315	280
Dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek	711	698	644	416
Udział dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek (%)	18,8	18,6	17,3	16,5
Kwota świadczeń rodzinnych – tys. PLN	2469	2447	2321	2063
Kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami – tys. PLN	1299	1352	1218	1083

Tabela 21: Dane dot. pomocy społecznej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS, GOPS w Wilamowicach

Liczebność rodzin, korzystających ze wsparcia w ramach pomocy społecznej w Gminie Wilamowice sięga obecnie (według danych na koniec roku 2015) poziomu 256. Dane dotyczące tej tematyki, a także powodów przyznawania pomocy zamieszczono w ramach poniższego zestawienia.

Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	1848	1943	1830	1614
Liczba rodzin	710	766	646	578
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu ubóstwa	110	123	113	98
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu ubóstwa</i>	<i>15,49</i>	<i>16,06</i>	<i>17,49</i>	<i>16,96</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu sieroctwa	1	0	0	0
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu sieroctwa</i>	<i>0,14</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezdomności	2	7	3	3

<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezdomności</i>	0,28	0,91	0,46	0,52
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezrobocia	188	177	161	122
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezrobocia</i>	26,48	23,11	24,92	21,11
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu niepełnosprawności	103	101	101	84
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu niepełnosprawności</i>	14,51	13,19	15,63	14,53
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu długotrwałej / ciężkiej choroby	136	120	107	116
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu długotrwałej / ciężkiej choroby</i>	19,15	15,67	16,56	20,07
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezradności	65	69	58	57
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu bezradności</i>	9,15	9,01	8,98	9,86
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu przemocy w rodzinie	3	4	3	3
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu przemocy w rodzinie</i>	0,42	0,52	0,46	0,52
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu	17	17	15	13
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu alkoholizmu</i>	2,39	2,22	2,32	2,25
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	7	4	2
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</i>	0,56	0,91	0,62	0,35
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu trudności w integracji	3	6	3	3
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu trudności w integracji</i>	0,42	0,78	0,46	0,52
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z innych przyczyn (zdarzenia losowe, klęski żywiołowe, sytuacje kryzysowe)	10	54	12	11
<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z innych przyczyn (zdarzenia losowe, klęski żywiołowe, sytuacje kryzysowe)</i>	1,41	7,05	1,86	1,90
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	68	81	66	66

<i>Odsetek rodzin, którym przyznano świadczenie z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa</i>	<i>9,58</i>	<i>10,57</i>	<i>10,22</i>	<i>11,42</i>
---	-------------	--------------	--------------	--------------

Tabela 22: Dane dot. pomocy społecznej – powody przyznawania pomocy mieszkańcom Gminy Wilamowice

w latach 2012 – 2015

Źródło: GOPS w Wilamowicach

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wilamowicach, realizując znowelizowaną w 2011 r. Ustawę z 12 marca 2004 o pomocy społecznej podejmuje działania zmierzające do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Przydzielany rodzaj, forma, a także rozmiar świadczeń są każdorazowo odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, a potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy są uwzględniane na miarę celów i możliwości ośrodka.

Opieka nad dziećmi do lat 3 stanowiła do tej pory dość duży problem dla mieszkańców Gminy Wilamowice. Dopiero rok 2016 przyniósł poprawę w tym względzie, ponieważ utworzony został żłobek prywatny w Starej Wsi z 30 miejscami dla dzieci, Klub Dziecięcy „Uśmiech” w Dankowicach dla 8 dzieci. W momencie prac nad strategią utworzono pierwszy gminny Klub Dziecięcy „Karol” w Pisarzowicach dla 20 dzieci.

Edukacja

Infrastruktura edukacyjna Gminy Wilamowice obejmuje sześć przedszkoli, w tym cztery przedszkola publiczne i dwa przedszkola niepubliczne oraz pięć szkół podstawowych i trzy gimnazja. Są to:

I: Zespół Szkół w Dankowicach

1. Szkoła Podstawowa im. Stanisława Staszica w Dankowicach
2. Gimnazjum im. A.L Kalicińskich w Dankowicach

II: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Hecznarowicach

1. Przedszkole Publiczne w Hecznarowicach
2. Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Hecznarowicach

III. Przedszkole Publiczne w Pisarzowicach

IV. Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Pisarzowicach

V. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Pisarzowicach

VI. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Starej Wsi

1. Przedszkole Publiczne w Dankowicach
2. Szkoła Podstawowa im. Kan. Stefana Wojtyłki w Starej Wsi

VII. Zespół Szkół w Wilamowicach

1. Przedszkole Publiczne w Wilamowicach
2. Szkoła Podstawowa im. Abp. Józefa Bilczewskiego w Wilamowicach
3. Gimnazjum im. Abp. Józefa Bilczewskiego w Wilamowicach

VIII. Katolickie Przedszkole Niepubliczne „Pod Skrzydłami” w Hecznarowicach

IX. Przedszkole Niepubliczne „Ochronka” im. Św. Józefa Bilczewskiego w Wilamowicach

Przedszkola zapewniły 614 miejsc dla dzieci na koniec roku 2015 w 24 oddziałach. Sytuację w analizowanym obszarze prezentuje poniższe zestawienie.

Dane dot. placówek przedszkolnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015			
Wyszczególnienie	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Przedszkola ogółem	5	6	6
Oddziały	26	27	27
Dzieci	590	611	614
W tym	4	4	4
Przedszkola gminne			
Oddziały	22	22	22
Dzieci	513	523	510

Tabela 23: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015

Źródło: GUS, ZOSiP w Wilamowicach

Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Wilamowice wynosił w roku szkolnym 2014-2015: 84,93 % dla dzieci z grupy 3 – 5 lat oraz 77,97 % dla dzieci z grupy 3 – 4 lata. Kształtowanie się tego wskaźnika w minionym okresie ilustrują poniższe dane.

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015			
Wyszczególnienie	2012/2013	2013/2014	2014/2015
3 – 5 lat - %	76,67	83,90	84,93
3 – 6 lat - %	78,27	87,43	b. d.*
3 – 4 lat - %	68,31	77,45	77,97
4 – 6 lat - %	84,64	95,74	b. d.*

- - zmiana wieku obowiązku szkolnego

Tabela 24: Dane dot. opieki przedszkolnej na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015

Źródło: GUS

Oprócz wymienionych placówek przedszkolnych na terenie Gminy Wilamowice dostępne są także szkoły podstawowe, do których w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 1083 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych na terenie gminy wynosi 90,62 %. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych kształtuje się na poziomie 90,54 %.

Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015			
Wyszczególnienie	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Szkoły podstawowe ogółem	5	5	5
Oddziały	44	50	57
Dzieci	953	987	1083
Absolwenci	170	149	159

Tabela 25: Dane dot. szkół podstawowych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015

Źródło: GUS, ZOSiP w Wilamowicach

Szkolnictwo gimnazjalne na terenie Gminy Wilamowice zabezpieczają trzy placówki (21 oddziałów). Do działających na terenie gminy gimnazjów uczęszczają łącznie 444 osoby, w roku szkolnym 2014/2015 placówki te opuściło 142 absolwentów. Współczynnik skolaryzacji brutto dla gimnazjów wynosi 88,42 %. Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów kształtuje na poziomie 82,13 %.

Dane dot. gimnazjów na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015			
Wyszczególnienie	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Gimnazja ogółem	3	3	3
Oddziały	21	21	21
Dzieci	495	486	444
Absolwenci	163	180	142

Tabela 26: Dane dot. szkół gimnazjalnych na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012/2013 – 2014/2015

Źródło: GUS, ZOSiP w Wilamowicach

Pracownicy pedagogiczni jednostek oświatowych (nauczyciele pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni w przeliczeniu na etaty) na terenie Gminy Wilamowice – stan na koniec 2015 r.:

- przedszkola – 36,63 etatu,
- szkoły podstawowe – 105,64 etatu,
- gimnazja – 52,66 etatu.

Każda z jednostek szkolnych (zarówno szkoły podstawowe, jak i gimnazja) z terenu gminy dysponuje pracownikami komputerowymi. Dodatkowo wszystkie placówki oświatowe na terenie gminy wyposażone są w sprzęt ICT: telewizory, odtwarzacze DVD, projektory multimedialne, tablice interaktywne, zestawy nagłaśniające itp. Każda z placówek, znajdujących się na terenie gminy ma zapewniony dostęp do sal gimnastycznych oraz placów zabaw.

Czytelnictwo

Na terenie Gminy Wilamowice działa Gminna Biblioteka Publiczna została utworzona w 1948r. na podstawie aktu Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Wilamowicach. Biblioteka posiada 5 oddziałów:

1. Biblioteka Główna w Wilamowicach, ul. Paderewskiego 3,
2. Filia w Dankowicach, ul. Św. Wojciecha 23,
3. Filia w Hecznarowicach, ul. Kościelna 3,
4. Filia w Pisarzowicach, ul. Św. Floriana 26,
5. Filia w Starej Wsi, ul. Starowiejska 11.

Biblioteka działa jako samodzielna instytucja kultury, jej celem jest rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturowych mieszkańców gminy. Placówka gromadzi, opracowuje, przechowuje, chroni, a także udostępnia zbiory biblioteczne, prowadzi działalność informacyjną, a szczególnie dba o upowszechnianie czytelnictwa, wiedzy i nauki poprzez akcje czytelnicze, spotkania autorskie, czy konkursy.

Stan księgozbioru w 2015 r. wynosił ogółem 75.831 książek. W ciągu ostatnich pięciu lat zakupiono ogółem 3179 książek. W roku 2015 placówki biblioteczne regularnie obsługiwały grupę 2.548 czytelników. Łączna liczba wypożyczeń w ciągu 2015 wyniosła 42.494. Biblioteki oferują możliwość korzystania z komputerów z dostępem do Internetu.

Kultura

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, powołany został Uchwałą Nr XX/132/92 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 22 kwietnia 1992 roku. Ośrodek Kultury posiada osobowość prawną i podlega wpisaniu do rejestru instytucji kultury, prowadzonego przez gminę Wilamowice. Jest jedną z 13 jednostek podległych Urzędowi Gminy. Swoją działalnością obejmuje miasto Wilamowice oraz sołectwa: Dankowice, Hecznarowice, Pisarzowice, Starą Wieś i Zasole Bielańskie. Celem działalności Ośrodka Kultury jest zapewnienie warunków możliwych dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych, prowadzenie działalności edukacyjnej oraz zainteresowania wiedzą i sztuką. Do zadań ośrodka kultury należy również rozwój folkloru, działania na rzecz ochrony, zachowania, kultywowania oraz promocji dziedzictwa kulturowego gminy Wilamowice. Tworzenie gromadzenie, dokumentowanie, udostępnianie oraz ochrona dóbr kultury i współpraca z bibliotekami w zakresie rekreacyjno-wypoczynkowej oświaty w tematach uzależnień alkoholowych i chemicznych.

Działalność Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury prowadzona jest w 4 filiach: Miejsko - Gminnym Ośrodku Kultury w Wilamowicach (MGOK), Wiejskim Domu Kultury w Pisarzowicach (WDK), Gminnym Centrum Zachowania Dziedzictwa Kulturowego, Informacji i Edukacji w Wilamowicach (GCZDK) oraz świetlicy młodzieżowej w Dankowicach. Ośrodek kultury obejmuje opieką merytoryczną i finansową 7 następujących zespołów regionalnych: „Zasolanie”, „Tradycja”, „Pisarzowianki”, „Dankowanie”, „Wilamowice”, „Echo” i „Cepelia-Fil-Wilamowice”. Zespoły kultywują lokalne tradycje z obszaru całej gminy, uczestniczą czynnie w życiu kulturalnym oraz promują gminę w kraju i za granicą. Oprócz zespołów regionalnych prowadzone są różne inne formy pracy z dziećmi i młodzieżą. Należą do nich mażoretki „Wiraże” z Wilamowic, „Gracja”, „Gracjanki”, „Grajcusie” i „Gracjolki” ze Starej Wsi, „Nemezis” z Hecznarowic, grupy „Kurtyнка”, „Taneczne Gwiazdeczki”, „Dance Stars” i „Gwiazdy Rocka” z Wilamowic, młodzieżowy zespół taneczno-wokalny z Dankowic oraz grupy teatralne z Pisarzowic. Wśród kół zainteresowań znalazły się Akademia Złotego Wieku, Cafe Art, grupa artystów i twórców ludowych, kółko plastyczne, kółko muzyczne oraz Uniwersytet 45 plus. W poszczególnych filiach odbywają się stałe formy pracy w różnych kategoriach.

W MGOK w Wilamowicach prowadzone są zajęcia taneczne zespołu regionalnego Pieśni i Tańca „Cepelia-Fil-Wilamowice”, aerobik, pilates, zajęcia w grupie tanecznej „Kurtyнка”, mażoretki „Nemezis”, „Wiraże” i „Gracja”, zajęcia taneczne zespołu regionalnego Pieśni i Tańca „Wilamowice”, zajęcia plastyczne, nauka gry na instrumentach klawiszowych, indywidualna nauka tańca weselnego.

W WDK w Pisarzowicach ma siedzibę teatr ruchu „Bezimienni”, teatrzyk dziecięcy „Debiucik”, grupa monodramistów, pracownia plastyczna „Kleks”, klub rękodzieła, Akademia Złotego Wieku

„Cztery pory roku”, klub Cafe Art, kącik kulinarny, formacja „Ekodzieciaki”. Odbývają się zajęcia takie jak aerobik, fitball, zajęcia taneczne dla dzieci i młodzieży, nauka języka angielskiego, zajęcia taneczne zespołu regionalnego „Pisarzowianki”.

W budynku Gminnego Centrum Zachowania Dziedzictwa Kulturowego w Wilamowicach funkcjonuje biblioteka wraz z czytelnią, audiowizualna sala narad, biuro przewodniczącego rady osiedla Wilamowic, sale wystawienniczo-muzealne. Na terenie budynku swoje siedziby posiadają także organizacje działające na terenie gminy takie jak zespół regionalny Pieśni i Tańca „Wilamowice”, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Żywioł”, Miejsko-Gminny Klub Honorowych Dawców Krwi, Stowarzyszenie Na Rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Miasta Wilamowice „Wilamowianie”, Polski Związek Hodowców Gołębi Pocztowych, Koło Gospodyń Wiejskich i Koło Pszczelarzy. W GCZDK odbywają się także spotkania organizacji działających społecznie, takich jak Koło Literatów, Klub Seniora, Rada Kobiet Gminy Wilamowice, a także ostatnio założony Klub Nauczyciela Gminy Wilamowice. W obiekcie prowadzone są również warsztaty muzyczne nauki gry na instrumentach dętych oraz nauka języka wilamowskiego. Wszystkie grupy działające pod patronatem Ośrodka Kultury liczą ok. 920 osób.

Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Wilamowicach oraz funkcjonujące na terenie gminy organizacje pozarządowe wiele uwagi poświęcają zachowaniu i promocji kultury wilamowskiej, zwłaszcza zaś stroju wilamowskiego oraz wilamowskiego języka. Język wilamowski (wymysiöeryś) pojawił wraz z osadnikami z zachodu Europy, którzy w połowie XIII wieku założyli Wilamowice. Najbliższy jest mu niemiecki, jidysz i luksemburski. Nie jest dialektem języka polskiego ani niemieckiego. Wśród mieszczan był obecny do 1945 r. W Wilamowicach panowała naturalna trójjęzyczność. W rodzinie i społeczności rozmawiano po wilamowsku. Polski był językiem szkoły, Kościoła i w kontaktach z sąsiednimi miejscowościami. Przed 1918 r. w urzędach mówiono po niemiecku. Po wkroczeniu Armii Czerwonej za posługiwanie się językiem wilamowskim zsyłano w głąb Związku Sowieckiego, zajmowano majątki i karano. Obowiązywał też zakaz noszenia strojów wilamowskich. Język wilamowski zaczął odradzać się po 1989 r., w tej chwili posługuje się nim jedynie ok. 50 osób z najstarszego pokolenia. Od połowy lat 90 XX w. działa Stowarzyszenie "Wilamowianie", które go krzewi. W ostatnich latach Wilamowice budzą coraz większe zainteresowanie, m. in. językoznawców zajmujących się archiwizacją i dokumentacją, w listopadzie 2013 r. powstała *Wymysiöeryś Akademij* skupiająca naukowców zajmujących się badaniem i rewitalizacją wilamowskiego. Sytuacja tak zagrożonych języków jak wilamowski interesuje również polityków – w listopadzie 2013 r. na konferencji w Sejmie RP dyskutowano możliwości prawnego uznania tego języka za język regionalny.

Najważniejsze imprezy kulturalne organizowane w Gminie Wilamowice:

- **Wilamowskie Śmiergusty** - dwudniowa, cykliczna impreza kulturalna na terenie gminy, organizowana pod hasłem „Międzynarodowe Spotkania Zaprzyjaźnionych Miast i Grup Etnicznych Europy”. Początkowo realizowana była w pierwszy weekend maja na Rynku w Wilamowicach, a obecnie przeniesiona została na stadion LKS Wilamowiczanka i odbywa się w pierwszy weekend czerwca. Celem imprezy jest poznawanie wiosennych i wielkanocnych zwyczajów oraz przybliżanie kultury innych narodów. W trakcie dwóch dni spotkań na scenie prezentowany jest dorobek twórczości ludowej zespołów regionalnych i grup artystycznych gminy Wilamowice, a Koła Gospodyń Wiejskich przygotowują degustacje lokalnych potraw. W spotkaniach uczestniczą grupy artystyczne z zaprzyjaźnionych miast partnerskich ze Słowacji, Czech, Chorwacji i Węgier.
- **Pisarzowskie Sobótki** - impreza odbywa się w drugiej połowie czerwca w centrum Pisarzowic, a realizowana jest przez organizacje działające na terenie sołectwa. „Sobótki” mają zasięg międzynarodowy. W zabawie uczestniczą goście z miast partnerskich ze Słowacji oraz zespoły działające na terenie gminy Wilamowice.
- **Ogrody Plebańskie** - impreza plenerowa integrująca lokalne społeczeństwo sołeckie i parafialne, wszystkie organizacje i instytucje działające na terenie Dankowic. Na scenie prezentują się dzieci i młodzież szkolna oraz miejscowy zespół regionalny. Zabawa odbywa się na przełomie maja i czerwca przy plebanii i jest okazją do wspólnego, rodzinnego spędzania czasu, natomiast dochody z festynu przeznaczane są na cele charytatywne.
- **Lipcowe Biesiadowanie w Hecznarowicach** - impreza, w której biorą udział grupy artystyczne z Hecznarowic. W organizację włączają się strażacy, KGW i Klub Seniora. Zazwyczaj odbywa się na początku lipca
- **Noworoczne Spotkanie Pracowników Kultury**, kierowników zespołów regionalnych, grup tanecznych, akompaniatorów, kapelmistrzów orkiestr dętych, prezesów stowarzyszeń oraz pracowników bibliotek
- **Noworoczne Spotkania Zespołów Regionalnych z Gminy Wilamowice** - styczeń
- **Gminny Konkurs Recytatorski**
- **Międzynarodowy Turniej Taroka w Hecznarowicach** - odbywa się w kwietniu, udział bierze ok. 60-70 uczestników.
- **Gminny Rajd Rowerowy pod patronatem Burmistrza Wilamowic Mariana Treli** - odbywa się we wrześniu, liczy ok. 300 uczestników, którzy pokonują trasę ok. 30 km, wytyczoną przez wszystkie miejscowości gminy Wilamowice.
- **Biesiada Fundacji „Krzyż Dziecka” w Pisarzowicach** - koniec lipca, impreza charytatywna, dochód w całości przeznaczany na podopiecznych fundacji.

- **Festiwal Kultury Wszelakiej w Wiejskim Domu Kultury w Pisarzowicach** - odbywa się na przełomie czerwca i lipca. Festiwal ma na celu promocję Domu Kultury, prezentację dorobku artystycznego grup prowadzonych w placówce oraz wyjazdy do innych instytucji kultury.

Sport i rekreacja

Na terenie Gminy Wilamowice działają następujące kluby sportowe:

- 1) Ludowy Klub Sportowy „Pasjonat” w Dankowicach
- 2) Ludowy Klub Sportowy „Sokół” w Hecznarowicach
- 3) Ludowy Klub Sportowy „Pionier” w Pisarzowicach
- 4) Uczniowski Klub Sportowy im. „Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół” w Pisarzowicach
- 5) Klub Sportowo-Rekreacyjny Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Victoria” w Starej Wsi
- 6) Ludowy Klub Sportowy „Wilamowiczanka” w Wilamowicach
- 7) Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” w Wilamowicach
- 8) Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ogniska „Żywioł Wilamowice” w Wilamowicach
- 9) Parafialny Klub Sportowy „Arka” w Wilamowicach,

W klubach tych działają sekcje: piłki nożnej, tenisa ziemnego, tenisa stołowego, szachów i jeździectwa.

Do dyspozycji klubów sportowych, a także placówek szkolnych z terenu gminy pozostaje oddana do użytku w minionych latach infrastruktura sportowa, do której należą:

- boiska trawiaste do gier wielkich – 6, w tym jedno z bieżnią okólną;
- boisko do koszykówki – 1;
- korty tenisowe odkryte – 3;
- pełnowymiarowa hala sportowa – 1;
- hale gimnastyczne przy szkołach – 6;
- siłownie zewnętrzne – 3.

Turystyka

Korzystne położenie Gminy Wilamowice i gęsta sieć dobrze utrzymanych dróg zachęca do odwiedzenia tych terenów. W zakresie turystyki aktywnej najciekawsza propozycja to „Wiśłana Trasa

Rowerowa” przebiegająca północną granicą gminy. Turystyka kulturowa związana jest z unikatowym potencjałem kultury flamandzkiej w Wilamowicach, imprez podczas których prezentowane są zespoły folklorystyczne. Turyści chętnie odwiedzają także drewniany kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi, który znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego.

Baza noclegowa Gminy Wilamowice jest dość skromna. Tworzą ją: motel (1), kwatery prywatne (1), gospodarstwa agroturystyczne (3), domki letniskowe.

W celu lepszego wykorzystania potencjału turystycznego Gmina Wilamowice objęta została Programem Rozwoju i Promocji Markowych produktów Turystycznych Powiatu Bielskiego. Duże nadziei na rozwój turystyki Gmina Wilamowice wiąże z postacią Św. Arcybiskupa Józefa Bilczewskiego – patrona miasta.

<i>Ruch turystyczny na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015</i>				
Wyszczególnienie*	2012	2013	2014	2015
Obiekty noclegowe	b. d	1	1	1
Obiekty całoroczne	b. d	1	1	1
Pokoje ogółem	b. d	10	10	10
Miejsca noclegowe ogółem	b. d	30	30	30
Wynajęte pokoje	176	470	275	b. d
Korzystający z noclegów ogółem	98	215	200	b. d
Udzielone noclegi ogółem	514	1016	729	b. d

dotyczy obiektów turystycznych działających na podstawie ustawy o usługach turystycznych

Tabela 27: Dane dot. ruchu turystycznego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Ochrona zdrowia

Usługi z zakresu podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej w warunkach ambulatoryjnych lub domowych w miejscu zamieszkania lub pobytu osoby potrzebującej świadczeń (w szczególności świadczenia profilaktyczne, diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii) dla mieszkańców gminy Wilamowice świadczy 10 zakładów opieki zdrowotnej. W roku 2015 w placówkach tych udzielono łącznie 68.354 porad. Na terenie Gminy Wilamowice działa 6 aptek.

Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy Wilamowice działa 5 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej:

- OSP Wilamowice
- OSP Dankowice
- OSP Hecznarowice
- OSP Pisarzowice,
- OSP Stara Wieś.

Wszystkie jednostki funkcjonują w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Aktywność jednostek OSP na terenie Gminy Wilamowice obrazuje poniższe zestawienie.

Aktywność jednostek OSP na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Pożary	62	35	23	28
Miejscowe zagrożenia	41	134	97	160
Alarmy fałszywe	4	4	7	7
Zdarzenia ogółem	107	173	127	195

Tabela 28: Aktywność jednostek OSP na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: KM PSP Bielsko-Biała

Oprócz działalności, związanej z zapewnieniem bezpieczeństwa (udział w akcjach ratowniczo – gaśniczych, szkolenia, dyżury, działalność prewencyjna) wymienione jednostki OSP prowadzą także działalność kulturalną – kultywowanie lokalnej spuścizny kulturowej, zachowanie tradycji, lokalnych obyczajów, organizacja wydarzeń o charakterze społeczno – kulturalnym i edukacyjnym, z udziałem lokalnej społeczności.

Najbliższy gminie komisariat policji znajduje się w Kobiernicach, nie funkcjonuje Straż Gminna.

Organizacje pozarządowe

Na terenie Gminy działalność prowadzą następujące pozarządowe organizacje społeczne:

- Ochotnicza Staż Pożarna w Dankowicach
- Ludowy Klub Sportowy „Pasjonat” Dankowice
- Towarzystwo Miłośników Dankowic
- Stowarzyszenie Kobiet Dankowic
- Stowarzyszenie Przyjaciół Kaniówka
- Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej „Pasja”
- Ochotnicza Staż Pożarna w Hecznarowicach
- Ludowy Klub Sportowy „Sokół” Hecznarowice
- Stowarzyszenie Wspierania Szkoły Podstawowej w Hecznarowicach
- Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Wioska Ethos”
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pisarzowicach
- Ludowy Klub Sportowy „Pionier” Pisarzowice
- Uczniowski Klub Sportowy im. „Polskiego Towarzystwa Gimnastycznego Sokół” w Pisarzowicach
- Fundacja „Krzyż Dziecka”
- Towarzystwo Społeczno-Kulturalne „Dla Pisarzowic”
- Beskidzkie Stowarzyszenie Opieki Medycznej Bestmed
- Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Wsi
- Klub Sportowo-Rekreacyjny Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Victoria” w Starej Wsi
- Feniks – Fundacja Niosąca Pomoc Dzieciom i Osobom Niepełnosprawnym
- Starowiejskie Stowarzyszenie Kultury Artystycznej „Artis”
- Ochotnicza Staż Pożarna w Wilamowicach
- Ludowy Klub Sportowy „Wilamowiczanka”
- Uczniowski Klub Sportowy „Orlik” w Wilamowicach
- Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ogniska „Żywioł Wilamowice”
- Stowarzyszenie na rzecz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Miasta Wilamowice „Wilamowianie”
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Wilamowice

- Fundacja Familiaris
- Stowarzyszenie „Eurojumelages Beskidy”
- Instytut Rozwoju Samorządu Regionalnego
- Parafialny Klub Sportowy „Arka” w Wilamowicach
- Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Za Sołą”

Gmina Wilamowice jest członkiem:

- Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Bielska”
- Lokalnej Grupy Rybackiej „Bielska Kraina”
- Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
- Euroregionu „Beskidy”.

3.3 Infrastruktura publiczna

Zagospodarowanie przestrzenne

Obszar Gminy Wilamowice w całości objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, uchwalonymi w 2004 r. W latach 2011-2012 dokonano punktowych zmian planów, polegających głównie na poszerzeniu terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W granicach gminy Wilamowice obowiązują następujące plany miejscowe:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Dankowice (Uchwała Nr XVIII/142/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 07 maja 2004 roku);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Heczmarowice (Uchwała Nr XVIII/143/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 07 maja 2004 roku);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Pisarzowice (Uchwała Nr XVIII/144/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 07 maja 2004 roku);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Zasole Bielańskie (Uchwała Nr XVIII/145/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 07 maja 2004 roku);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Stara Wieś (Uchwała Nr XIX/150/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 4 czerwca 2004 roku);
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący miasto Wilamowice (Uchwała Nr XX/159/04 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 23 lipca 2004 roku);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Dankowice (Uchwała Nr VI/39/11 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 16 marca 2011 r.);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Pisarzowice (Uchwała Nr VI/40/11 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 16 marca 2011 r.);

- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Stara Wieś (Uchwała Nr VI/41/11 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 16 marca 2011 r.);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Pisarzowice (Uchwała Nr IX/78/11 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 22 czerwca 2011 r.);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Heczmarowice (Uchwała Nr XX / 197/12 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 13 czerwca 2012 r.);
- zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmującego sołectwo Pisarzowice. (Uchwała Nr XX/198/12 Rady Miejskiej w Wilamowicach z dnia 13 czerwca 2012 r.).

Uchwałą Rady Miejskiej w Wilamowicach nr XX/158/16 z dnia 27 kwietnia 2016 przyjęto studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilamowice.

Gospodarka mieszkaniowa

Gmina Wilamowice z uwagi na dogodne położenie i szczególne walory przyrodnicze oraz krajobrazowe jest chętnie wybierana, jako miejsce realizacji indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego. W minionym roku na terenie gminy oddano do użytkowania 52 nowe mieszkania (razem 282 izby), o łącznej powierzchni użytkowej 7.371 mkw. Liczbę indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Wilamowice prezentuje poniższe zestawienie.

<i>Indywidualne inicjatywy z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015</i>				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Mieszkania	63	62	56	52
Izby	373	351	331	282
Powierzchnia użytkowa	8508	9160	8250	7371

Tabela 29: Indywidualne inicjatywy z zakresu budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

Większość mieszkań, oddawanych do użytkowania w Gminie Wilamowicach w minionych latach przypadła na jednorodzinne budynki mieszkalne, przeznaczone na użytek własny inwestora (99,14%).

Razem zasoby mieszkaniowe na terenie gminy są szacowane na 2.460 mieszkań i 12.046 izb. Ich łączna powierzchnia wynosi 240.103 m kw. Kształtowanie się liczebności zasobów mieszkaniowych na terenie gminy pokazuje poniższa tabela.

Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Mieszkania	4680	4738	4792	4844
Izby	22200	22547	22869	23151
Powierzchnia użytkowa	461454	469859	477900	485271
Budynki mieszkalne	4012	4063	4119	4166

Tabela 30: Zasoby mieszkaniowe dostępne na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: GUS

W ogólnej liczbie zasobów mieszkaniowych dostępnych na terenie gminy dominują zasoby będące własnością osób fizycznych – 99,73 %. Własnością gminy jest natomiast 13 mieszkań komunalnych.

Wskaźniki wyposażenia zasobów mieszkaniowych, dostępnych na terenie Gminy Wilamowice w wodociąg, łazienkę i centralne ogrzewanie są od lat dość wysokie i przekraczają wyraźnie poziom 90%. W wodociąg wyposażonych jest 98,04% zasobów mieszkaniowych gminy, w łazienkę 95,97%, natomiast w centralne ogrzewanie relatywnie najmniej - 90,46% (dane za rok 2014).

Infrastruktura drogowa, transport kolejowy

Gmina Wilamowice jest gminą dobrze skomunikowaną. Przez teren gminy przebiega: 53,9 km dróg powiatowych oraz 104,0 km dróg gminnych. W ostatnich latach wiele dróg zostało wyremontowanych. Przebiegająca przez teren Gminy Wilamowice sieć drogowa podlega systematycznie prowadzonej przebudowie i modernizacji, mającej na celu podniesienie jej jakości i parametrów.

Oświetlenie gminnej sieci drogowej stanowi 1111 szt. punktów świetlnych, będących własnością Gminy/ Spółki TAURON.

Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Wilamowice			
drogi powiatowe	Wyszczególnienie	Numer drogi	Długość drogi [km]
	Wilamowice Gmina	4444S	4,742
		4484S	3,096
		4485S	4,188
		4486S	3,463
		4487S	3,436
		4488S	3,616
		4489S	12,067
		4490S	3,334
		4491S	1,923
	Wilamowice Miasto	4485S	4,899
		4488S	1,697
		4490S	1,77
		4492S	0,675
		4493S	0,15
		4494S	0,931
		4495S	0,845
		4496S	0,944
		4497S	0,875
		4498S	1,335

Tabela 31: Wykaz dróg powiatowych na terenie Gminy Wilamowice

Źródło: ZDP w Bielsku-Białej

Obecnie przez północno – zachodnią część Gminy Wilamowice na odcinku około 2,57 km przebiega jedna linia kolejowa nr 93 relacji Trzebina – Zebrzydowice. Jedyna stacja kolejowa na terenie Gminy znajduje się w miejscowości Dankowice.

Gmina powiązana jest Stacją PKP w Dankowicach z ogólnopolskim systemem kolejowym poprzez linię kolejową łączącą Kraków poprzez Trzebinę i Oświęcim z Bielskiem-Białą i przejściami granicznymi w Zebrzydowicach i Zwardoniu.

Bezpieczeństwo ruchu drogowego

W ramach poniższego zestawienia zebrano i zaprezentowano kluczowe dane, dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Wilamowice:

<i>Dane dotyczące bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015</i>				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Wypadki drogowe	9	6	16	17
Wilamowice	2	0	5	2
Dankowice	1	3	2	2
Hecznarowice	0	0	2	1
Pisarzowice	3	2	6	7
Stara Wieś	1	1	1	2
Zasole Bielańskie	2	0	0	3
Ranni w wypadkach	9	6	24	22
Wilamowice	1	0	8	2
Dankowice	1	3	6	2
Hecznarowice	0	0	2	1
Pisarzowice	3	2	7	8
Stara Wieś	1	1	1	4
Zasole Bielańskie	3	0	0	5
Zabici w wypadkach	1	1	1	0
Wilamowice	1	0	1	0

Dankowice	0	0	0	0
Hecznarowice	0	0	0	0
Pisarzowice	0	1	0	0
Stara Wieś	0	0	0	0
Zasole Bielańskie	0	0	0	0
Kolizje drogowe	89	96	96	106
Wilamowice	15	18	28	25
Dankowice	12	16	13	18
Hecznarowice	16	12	10	12
Pisarzowice	27	37	27	34
Stara Wieś	10	11	10	10
Zasole Bielańskie	15	2	8	7
Zdarzenia z udziałem nietrzeźwych – kierujących	4	0	5	7
Wilamowice	1	0	1	1
Dankowice	1	0	2	2
Hecznarowice	0	0	1	0
Pisarzowice	2	0	0	4
Stara Wieś	0	0	0	0
Zasole Bielańskie	0	0	1	0
Zdarzenia z udziałem nietrzeźwych - pieszych	b. d.	b. d.	b. d.	1
Wilamowice	b. d.	b. d.	b. d.	0
Dankowice	b. d.	b. d.	b. d.	1
Hecznarowice	b. d.	b. d.	b. d.	0
Pisarzowice	b. d.	b. d.	b. d.	0
Stara Wieś	b. d.	b. d.	b. d.	0
Zasole Bielańskie	b. d.	b. d.	b. d.	0

Tabela 32: Dane dot. bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: KM Policji w Bielsku-Białej

Kanalizacja

Celem realizacji gospodarki wodno-ściekowej w 06.1991 uchwałą nr XIV/80/91 Rady Miejskiej w Wilamowicach uruchomiono funkcjonujący jako zakład budżetowy Zakład Wodociągów i Kanalizacji. Zgodnie z powyższą uchwałą przedmiot działania zakładu stanowi: obsługa wodociągów, obsługa kanalizacji pod względem rzeczowym i finansowym. Obecnie ZWiK w Wilamowicach posiada w eksploatacji na terenie Gminy Wilamowice : 197 km sieci wodociągowej oraz 161,06 km sieci kanalizacyjnej. Obsługuje: 3396 odbiorców wody, 2456 dostawców ścieków (83,69 % mieszkańców gminy). Dzięki sprawnemu funkcjonowaniu infrastruktury ochrony środowiska z terenu gminy odprowadza się rocznie około 568,50 dm^3 ścieków oczyszczonych (70,69 % ogólnej liczby ścieków) .

Wartość majątku w eksploatacji wynosi 94.435.334 PLN. W Zakładzie Wodociągów i Kanalizacji zatrudnionych jest 30 pracowników.

ZWiK w Wilamowicach posiada w eksploatacji 3 oczyszczalnie ścieków :

- w Pisarzowicach o wydajności max 3400 m^3/d
- w Zasolu Bielańskim o wydajności max 400 m^3/d
- w Dankowicach o wydajności max 300 m^3/d

14 przepompowni ścieków

3 hydrofornie

2 zbiorniki wyrównawcze

1 Stacje Uzdatniania Wody w Dankowicach

4 studnie głębinowe.

Gmina Wilamowice posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć gazową obsługującą Wilamowice, Pisarzowice, Hecznarowice, Dankowice, Starą Wieś i Zasole Bielańskie. Długość sieci gazowej wynosi 159 km i podłączonych jest do niej 95% budynków.

Odpady

Wprowadzenie i rozwój programu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

Od 2004 r. na terenie Gminy Wilamowice realizowany jest program selektywnej zbiórki odpadów komunalnych z podziałem na szkło, tworzywa sztuczne i papier w systemie workowym i w pojemnikach IGLOO. Ilość odpadów zebranych w sposób selektywny we wskazanym okresie systematycznie rosła. W pierwszym roku, tj. 2004 r. zebrano ok. 44Mg odpadów, w 2006r. zebrano już ok. 170 Mg a w 2009 r. ok. 340Mg. Rozwój gospodarki odpadami obejmował również realizację

jednorazowych zbiorów opon, odpadów wielkogabarytowych, jak również zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Gmina pokrywała koszty likwidacji dzikich wysypisk oraz programy „sprzątania świata” realizowane przy współudziale placówek szkolnych.

Z dniem 1 lipca 2013 roku z powodzeniem ruszył nowy system odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych. Poszerzenie selektywnej zbiórki o kolejne frakcje w stosunku do lat poprzednich spełnia oczekiwania mieszkańców, przyczynia się do ograniczenia masy odpadów jaka kierowana jest na składowiska i wzrostu wskaźnika poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia przy zachowaniu optymalnych opłat.

Selektywna zbiórka odpadów na terenie Gminy Wilamowice w latach 2013 – 2015			
Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2014	Stan na 31.12.2015
Liczba mieszkańców na podstawie złożonych deklaracji o wysokości opłaty	15.668	15.772	15.860
Wyszczególnienie	2013	2014	2015
MASA POSZCZEGÓLNYCH RODZAJÓW ODPADÓW KOMUNALNYCH ODEBRANYCH Z OBSZARU GMINY	ok. 1.545,00 Mg	ok. 3.000,00 Mg	ok. 3.940,00 Mg
Udział niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	28,1 %	13,5 %	14,3 %
Udział zmieszane odpady opakowaniowe	12,9 %	11,0 %	22,3 %
Udział opakowania ze szkła	17,2 %	9,5 %	8,1 %
Udział opakowania z tworzyw sztucznych	8,7 %	8,0 %	7,3 %
Udział opakowania z papieru i tektury	2,1 %	1,5 %	0,6 %
Udział popioły i żużle	17,2 %	44,0 %	36,4 %
Udział pozostałe odpady selektywnie zebrane	13,8 %	12,5 %	11,0 %

Tabela 33: Selektywna zbiórka odpadów na terenie Gminy Wilamowice w latach 2013 – 2015

Źródło: UG w Wilamowicach

Usuwanie odpadów zawierających azbest

Od 2005 r. z powodzeniem realizowany jest program obejmujący odbiór, transport i przekazanie do unieszkodliwienia odpadów zawierających azbest powstających przy wymianie lub likwidacji pokryć dachowych i elewacji z budynków mieszkalnych i gospodarczych z terenu Gminy Wilamowice, stanowiących własność osób fizycznych. W ramach programu w latach 2005 - 2015

odebrano i unieszkodliwiono 1.025,987Mg materiałów zawierających azbest z 467 nieruchomości. Na podstawie prowadzonej ewidencji na terenie Gminy pozostaje jeszcze do unieszkodliwienia 694,486 Mg materiałów zawierających azbest (stanowi to ok. 40% materiałów w stosunku do ogółu materiałów pierwotnie przeznaczonych do unieszkodliwienia). Ewidencja jest prowadzona w oparciu o informacje przedkładane przez właścicieli nieruchomości oraz szczegółową inwentaryzację wykonaną na zlecenie Gminy w ramach opracowanego i przyjętego uchwałą Rady Miejskiej w Wilamowicach w 2011 r. „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Wilamowice”. Celem zadania jest eliminacja niekorzystnego wpływu azbestu na stan zdrowia mieszkańców Gminy Wilamowice oraz środowisko poprzez sukcesywne jego usuwanie i unieszkodliwienie zgodnie z przepisami prawa.

3.4 Ochrona środowiska

Pomniki przyrody i rezerваты

Na terenie Gminy Wilamowice występują gatunki zwierząt oraz ich siedliska, a także siedliska przyrodnicze, dla których ochrony na terenie Gminy Wilamowice wyznaczono obszary NATURA 2000:

- **Obszar Natura 2000 Dolina Dolnej Soły PLB120004** - obszar obejmuje fragment doliny rzeki Soły wraz ze stawami hodowlanymi i polami uprawnymi oraz terenami zabudowanymi. Soła na tym obszarze jest rzeką częściowo uregulowaną, z występującymi fragmentami o charakterze naturalnej rzeki podgórskiej z fragmentarycznie występującymi zbiorowiskami lasu łęgowego. Dolina dolnej Soły stanowi ważną ostoję łęgową ptaków wodno-błotnych. Obszar posiada plan zadań ochronnych (Dz.U. Województwa Małopolskiego poz. 325 z dnia 20 stycznia 2015 r.);
- **Obszar Natura 2000 Stawy w Brzeczczach PLB120009** - obszar położony w dolinie Wisły, obejmujący jej fragment o naturalnym charakterze, wraz ze stawami hodowlanymi oraz gruntami rolnymi i lasami. Występują na nim stanowiska roślinności wodnej i bagiennej. Obszar posiada plan zadań ochronnych (Dz.U. Województwa Małopolskiego poz.4789 z dnia 2 września 2014 r.);
- **Obszar Natura 2000 Dolna Soła PLH120083** - obszar obejmujący fragment doliny Soły o charakterze naturalnej, podgórskiej rzeki z szerokim, kamienistym dnem i lasami łęgowymi na brzegach, wraz ze stawami hodowlanymi, polami i łąkami oraz terenami zabudowanymi. Obszar ten stanowi jedno z liczniejszych stanowisk kumaka nizinnego. Obszar posiada plan zadań ochronnych (Dz.U. Województwa Małopolskiego poz.4921 z dnia 8 września 2014 r.).

Na terenie Gminy Wilamowice występują następujące pomniki przyrody:

Pomniki przyrody na terenie Gminy Wilamowice						
nazwa	data utworzenia	podstawa prawna	opis	obwód na wysokości 1,3 m	wysokość	miejsowość
buk pospolity	6 grudnia 1996 r.	Rozporządzenie Nr 8/96 Wojewody Bielskiego z dnia 06.12.1996 r.	Buk pospolity (Fagus sylvatica)	365	19	Dankowice
aleja lipowa	6 grudnia 1996 r.	Rozporządzenie Nr 8/96	Aleja Lipowa o dł. ok. 1,5 km	135 - 265	18 - 21	Dankowice

		Wojewody Bielskiego z dnia 06.12.1996 r.	obejmuje 145 sztuk drzew w wieku 130 lat. Głównie lipy drobnolistne, ale również gatunki takie jak: dąb szypułkowy, klon jawor, grab pospolity, robinia akacjowa.			
dąb szypułkowy	26 kwietnia 1968 r.	Decyzja Prezydium WRN w Krakowie z dnia 26.04.1968 r. RL-op-8311/133/68	Dąb szypułkowy (<i>Quercus robur</i>)	425	19	Stara Wieś
zabytkowy drzewostan rosnący wokół Parafii RK w Starej Wsi - skupisko 35 sztuk drzew	25 lipca 2012 r.	Uchwała nr XXI/208/12 Rady Miejskiej w Wilamowicach z 25 lipca 2012 r. (Dz. Urz. z 23 sierpnia 2012, poz 3495)	Ochrona skupisk drzew w granicach lokalizacji obejmuje obszar o promieniu 15 m od zewnętrznej krawędzi pni poszczególnych drzew	124-327	14-42	Stara Wieś

Tabela 34: Pomniki przyrody na terenie Gminy Wilamowice

Źródło: RDOŚ w Katowicach

Zabytki

Na terenie Gminy Wilamowice ochronie podlegają następujące obiekty wpisane do ewidencji zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Katowicach, Delegatura w Bielsku – Białej (stan na 31.12.2015):

- 1) Dwór (w zespole dworsko-parkowo-folwarcznym) budynek barokowo-klasycystyczny w typie *dworu staropolskiego*, drewniany, parterowy - 1706 r., 1 poł. XIX w. - Pisarzowice
- 2) Kościół parafialny, drewniany p.w. Podwyższenia Krzyża Św. z dawnym cmentarzem przykościelnym, drzewostanem i wyposażeniem - 1522 r., XVII w., 1 poł. XVIII w., 1926 r. – Stara Wieś
- 3) Dawna szkoła parafialna, obecnie izba regionalna, drewniano-zrębowa - 1862 r. – Stara Wieś

4) Dwór z otoczeniem parkowym w zespole dworsko-parkowo-folwarcznym, budynek barokowo-klasycystyczny w typie *dworku staropolskiego*, murowany, tynkowany, parterowy - XVIII –XIX w. – Stara Wieś

5) Krzyż kamienny z ogrodzeniem - 1866 r. – Stara Wieś.

Gminna ewidencja zabytków obejmuje następującą liczbę obiektów zabytkowych:

Wilamowice - 72, w tym:

- zabytki sakralne – 17
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 55

Dankowice - 37, w tym:

- zabytki sakralne – 11
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 26

Heczmarowice - 41, w tym:

- zabytki sakralne – 15
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 26

Pisarzowice - 66, w tym:

- zabytki sakralne – 29
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 37

Stara Wieś – 37, w tym:

- zabytki sakralne – 11
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 26

Zasole Bielańskie - 3, w tym:

- zabytki sakralne – 1
- świeckie zabytki architektury i budownictwa – 2.

3.5 Finanse Gminy Wilamowice

Dane, które obrazują sytuację Gminy Wilamowice w obszarze jej finansów zestawiono w poniższej tabeli.

<i>Dane o sytuacji finansowej Gminy Wilamowicach w latach 2012 – 2015</i>				
Wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Dochody Gminy ogółem	44.183.130,52	46.300.859,44	48.463.878,07	49.063.472,88
Dochody majątkowe	4.076.486,56	3.481.400,17	3.916.629,764	4.392.830,41
Dochody bieżące	40.106.643,96	42.819.459,27	44.547.248,31	44.670.642,47
Wydatki Gminy ogółem	42.529.221,34	46.383.350,30	48.199.839,60	49.048.039,47
Wydatki majątkowe	7.136.000,62	8.145.415,573	8.325.224,80	7.908.341,84
Wydatki bieżące	35.393.220,72	38.237.934,73	39.874.614,80	41.139.697,63
Nadwyżka/Deficyt	1.653.909,18	-82.490,86	264.038,47	15.433,41

Tabela 35: Dane dot. sytuacji finansowej Gminy Wilamowice w latach 2012 – 2015

Źródło: UG w Wilamowicach

3.6 Wnioski wynikające z diagnozy strategicznej

Na podstawie dokonanej analizy społeczno-gospodarczej należy wysnuć następujące wnioski:

- ✓ Gmina Wilamowice jest atrakcyjnie położona pod względem krajobrazowo-przyrodniczym, w pobliżu dużych ośrodków turystycznych takich jak Bielsko – Biała, Oświęcim, Pszczyna;
- ✓ dobre skomunikowanie; wyjątkowe usytuowanie i bliskość natury sprzyjają aktywności fizycznej mieszkańców i przyjezdnych oraz turystów;
- ✓ obiekty zabytkowe, historia oraz wydarzenia kulturalne czynią niewątpliwie gminę atrakcyjną turystycznie;
- ✓ pod względem gospodarczym gmina ma charakter rolniczy, z dość dużym udziałem gospodarstw rybackich, zaś gospodarstwa rolne mają charakter gospodarstw przydomowych; sprzyjają temu bardzo dobre warunki do produkcji rolnej;
- ✓ dominującą funkcję w strukturze gospodarki gminy pełnią podmioty zajmujące się handlem lub usługami; są to głównie mikroprzedsiębiorstwa prywatne;
- ✓ systematycznie wzrasta liczba mieszkańców gminy dzięki pozytywnemu saldu migracji mieszkańców oraz dodatniemu przyrostowi naturalnemu; towarzyszy temu wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- ✓ sytuacja mieszkańców gminy na rynku pracy jest stabilna, bezrobocie jest na poziomie znacznie niższym niż w powiecie, województwie czy kraju; najtrudniejsza jest sytuacja osób długotrwale bezrobotnych raz osób po 50 roku życia;
- ✓ pomoc społeczna kierowana jest przede wszystkim do rodzin dotkniętych bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą chorobą i na rzecz rodzin wielodzietnych; liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie; pojawiają się nowe możliwości wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym czy też osób starszych oferowane przez gminę;
- ✓ na terenie gminy funkcjonuje dostateczna liczba placówek podstawowej ochrony zdrowia;
- ✓ oferta kulturalna gminy jest bardzo bogata, kluby sportowe pełnią istotną funkcję w rozwoju fizycznym mieszkańców gminy, zwłaszcza dzieci i młodzieży;
- ✓ baza edukacyjna w gminie Wilamowice znajduje się na dobrym poziomie; gmina ma dobrze rozwiniętą sieć przedszkoli i szkół; pojawia się także oferta opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobek, klub dziecięcy);
- ✓ Gmina Wilamowice posiada rozwiniętą infrastrukturę gazowniczą, wodociągową, kanalizacyjną; powyższe warunki, dogodne położenie i szczególne walory przyrodnicze oraz

krajobrazowe skłaniają do realizacji indywidualnych inicjatyw z zakresu budownictwa mieszkaniowego;

- ✓ na terenie gminy nie ma wystarczającej bazy noclegowej, odpowiedniej do walorów kulturalnych czy historycznych z której mogliby korzystać przyjezdni czy turyści;
- ✓ w Gminie Wilamowice rosną zagrożenia komunikacyjne – zwiększa się liczba kolizji, wypadków czy rannych w wypadkach drogowych;
- ✓ Mieszkańców gminy charakteryzuje duża aktywność obywatelska, funkcjonuje szereg organizacji pozarządowych związanych z bezpieczeństwem przeciwpożarowym, kulturą, historią, pomocą społeczną czy aktywnością fizyczną.

IV. ANALIZA SWOT MOCNYCH I SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza uwarunkowań rozwojowych SWOT, mająca postać analizy silnych i słabych stron gminy oraz szans i zagrożeń, została opracowana na podstawie: zdiagnozowanej w pierwszej części Strategii sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Wilamowice, wyników ankiety przeprowadzonej wśród mieszkańców gminy oraz na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Analizie poddane zostały następujące strefy:

1. Infrastruktura i Ochrona Środowiska
2. Konkurencyjność i Gospodarka
3. Sfera społeczna

W sposób szczegółowy wyznaczono dla tych obszarów podstawowe mocne i słabe strony wynikające z uwarunkowań wewnętrznych oraz szanse i zagrożenia wynikające z uwarunkowań zewnętrznych, czyli czynników niezależnych od mieszkańców i władz gminy.

Mocne strony

Sfera publiczna	Sfera gospodarcza	Sfera społeczna
Rozwinięta infrastruktura wodociągowa i gazownicza.	Lokalizacja – sąsiedztwo aglomeracji, bliskość większych ośrodków miejskich Bielsko – Biała, Oświęcim.	Różnorodność i duża liczba dobrze działających organizacji pozarządowych.
Istniejąca sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków.	Bliskie sąsiedztwo terenów atrakcyjnych turystycznie.	Prężnie działające instytucje kultury.
Stosunkowo zwarta zabudowa.	Duża atrakcyjność terenów pod zabudowę jednorodzinną, duże zainteresowanie działkami budowlanymi zlokalizowanymi na terenie Gminy.	Dziedzictwo kulturowe, przesądzające o atrakcyjności i odrębności Gminy.
Estetyka posesji prywatnych, zaangażowanie mieszkańców w estetykę Gminy.	Dostępność drobnych usług dobrej jakości na terenie Gminy.	Dbłość o tradycję/ folklor.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe.	Rozwinięta infrastruktura drogowa i techniczna.	Demografia, dodatni przyrost naturalny, dodatnie saldo migracji.
Prawne gospodarowanie odpadami komunalnymi.	Spora liczba mikroprzedsiębiorstw.	Zasoby ludzkie – aktywni i zorganizowani mieszkańcy, związani z Gminą jako miejscem pochodzenia i zamieszkiwania.
Atrakcyjne usytuowanie geograficzne.	Sprzyjające warunki do produkcji rolnej.	Dobrze rozwinięta sieć szkół i przedszkoli.
		Stabilna sytuacja mieszkańców na rynku pracy, niższa stopa bezrobocia niż ta, notowana w powiecie bielskim.
		Sprawnie działający system pomocy społecznej.
		Dostateczna liczba placówek podstawowej opieki zdrowotnej.
		Bogata oferta obiektów zabytkowych.

Tabela 27 Analiza mocnych stron

Źródło: Opracowanie własne

Słabe strony

Sfera publiczna	Sfera gospodarcza	Sfera społeczna
Zbyt mało ciągów pieszych.	Ograniczenia transportowe Pisarzowice-Kęty (dotyczy dni wolnych do pracy oraz wakacji).	Wymagająca modernizacji infrastruktura użyteczności publicznej.
Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa – brak ścieżek rowerowych.	Słabo rozwinięty transport publiczny pomiędzy sołectwami.	Niewystarczający system opieki nad osobami starszymi.
Niedostateczna liczba miejsc parkingowych.	Słabość lokalnego rynku pracy, niska chłonność rynku pracy, brak nowych miejsc pracy.	Trudna sytuacja na rynku pracy osób po 50 roku życia.
Słaba baza noclegowa.	Brak terenów inwestycyjnych.	Niewielka oferta zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych.
Niewystarczająca infrastruktura sportowa i rekreacyjna.	Wysokie opłaty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.	Brak lokali / mieszkań komunalnych, socjalnych.

Niedostateczny poziom infrastruktury drogowej na terenie gminy.		
Niedokończony proces kanalizowania Gminy.		
Zły stan rowów melioracyjnych.		
Zły stan zabezpieczenia przeciwpowodziowego.		
Przestarzała sieć energetyczna w niektórych sołectwach.		
Zanieczyszczenie powietrza.		
Zanieczyszczenie terenu – obecność dzikich wysypisk przy rzekach.		
Rośnie liczba wypadków i kolizji drogowych.		

Tabela 28 Analiza słabych stron
Źródło: Opracowanie własne

Szanse

Sfera publiczna	Sfera gospodarcza	Sfera społeczna
Dostosowanie dróg do natężenia ruchu poprzez ich modernizację i rozbudowę.	Nowe inwestycje na terenie Gminy/ Rozbudowa budynku LKS w Wilamowicach /dobudowa zaplecza wraz z salą konferencyjną oraz budowa basenu przy wykorzystaniu wód geotermalnych wraz z niezbędną infrastrukturą,	Możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rozwój kapitału ludzkiego.
Istnienie terenów gminnych możliwych do zagospodarowania na cele publiczne.	Utworzenie strefy dla inwestorów.	Potencjał ludzki, zaangażowanie i pomysłowość mieszkańców.
Polepszenie jakości powietrza, poprzez realizację programu ograniczania niskiej emisji.	Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości.	Integracja społeczności lokalnej, utworzenie centrów integracji w każdym z sołectw.
Istniejące możliwości w zakresie wytyczenia i utworzenia atrakcyjnych tras rowerowych.	Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców.	Wsparcie / aktywizacja organizacji pozarządowych.

Wykorzystanie potencjału turystycznego, rozwój agroturystyki, nordic walking, turystyki rowerowej, ekoturystyki, wędkarstwa.	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na inwestycje.	Upowszechnienie produktów lokalnych, kultywowanie tradycji.
		Możliwość poszerzenia oferty edukacyjnej dzięki środkom zewnętrznym.
		Napływ nowych mieszkańców.
		Poprawa jakości kształcenia.

Tabela 29 Analiza szans
Źródło: Opracowanie własne

Zagrożenia

Sfera publiczna	Sfera gospodarcza	Sfera społeczna
Niewystarczające środki na budowę i modernizację dróg i chodników.	Brak rozwoju rynku pracy, bezrobocie wśród młodych mieszkańców.	Emigracja ludzi młodych, wykształconych.
Pogorszenie w dostępie do komunikacji publicznej.	Brak nowych inwestycji.	Pogorszenie się bezpieczeństwa mieszkańców.
Wzrost kosztów utrzymania infrastruktury publicznej w przypadku braku środków na jej modernizację.		

Tabela 30 Analiza zagrożeń
Źródło: Opracowanie własne

V. WIZJA I MISJA GMINY

5.1 Wizja Gminy

Rozwój Gminy Wilamowice zależy od wielu czynników zewnętrznych, w tym przepisów i programów Unii Europejskiej, warunków tworzonych przez państwo polskie, a także okoliczności globalnych, jak zmiany klimatyczne, czy kryzysy gospodarcze. Są jednak czynniki zależne od ludzi, którzy zamieszkują ten obszar i ich reprezentacje: samorząd lokalny, organizacje społeczne, przedsiębiorców.

Wizja rozwoju Gminy Wilamowice zakłada, że do roku 2025 obszar ten będą zamieszkiwali ludzie o kwalifikacjach dostosowanych do lokalnego i regionalnego rynku pracy, otwarci na zmianę, ustawiczne kształcenie i innowacyjne rozwiązania. Będzie to obszar wykorzystujący nowoczesne rozwiązania technologiczne związane z branżą rolniczą, rybacką, z uzupełniającą funkcją turystyczną, schludny, sprzyjający aktywnej rekreacji i wypoczynkowi, integracji, z silnymi organizacjami społecznymi.

5.2 Misja Gminy

Misją Gminy Wilamowice jest dbanie o wysoki poziom życia mieszkańców i rozwój kapitału społecznego oraz wspieranie lokalnej przedsiębiorczości z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Gmina Wilamowice jest sprzyjającym miejscem życia dla mieszkańców, turystów odwiedzających gminę oraz gospodarstw rolnych. To obszar atrakcyjny kulturowo i przyrodniczo, nastawiony na rozwój nowoczesnej infrastruktury, efektywnego rolnictwa i ekologicznych sektorów działalności gospodarczej.

To gmina, która uwzględnia potrzeby oraz dążenia lokalnej społeczności, wychodząc naprzeciw aspiracjom swoich mieszkańców

Podejmowane przez samorząd lokalny działania w kierunku poprawy jakości życia mieszkańców, w tym dostępnej infrastruktury drogowej, komunalnej, edukacyjnej, rekreacyjno-sportowej, medycznej oraz społecznej mogą przesądzić w najbliższej przyszłości o:

- zapewnieniu obecnym – dotychczasowym mieszkańcom satysfakcji z codziennego życia na terenie gminy oraz z panujących tam warunków,
- przyciągnięciu do gminy nowych mieszkańców – osób wywodzących się spoza gminy i podejmujących decyzję o wyborze tej lokalizacji jako docelowego miejsca prowadzenia gospodarstwa domowego.

VI. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, ZADANIA

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Wilamowice, wyniki przeprowadzonej ankiety wśród mieszkańców gminy oraz przeprowadzona analiza SWOT pozwoliły na wyznaczenie trzech celów strategicznych, które w znaczący sposób wpływają na jej przyszły rozwój gospodarczy, społeczny, ekologiczny i przestrzenny. Wokół wskazanych obszarów strategicznych skoncentruje się działalność Gminy Wilamowice.

W ramach wyznaczonych obszarów strategicznych zostały sformułowane cele strategiczne, cele operacyjne oraz zadania.

OBSZAR PUBLICZNY INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I ŚRODOWISKO		
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA
I. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY Z POSZANOWANIEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ PROMOCJA WALORÓW GMINY	1. Poprawa stanu technicznego dróg, zwiększenie dostępności komunikacyjnej gminy oraz podniesienie bezpieczeństwa ruchu drogowego.	Budowa, przebudowa i modernizacja sieci drogowej Modernizacja infrastruktury drogowej.
	2. Rozbudowa infrastruktury okołodrogowej.	Budowa mostów, chodników, przejścia dla pieszych. Budowa parkingów. Modernizacja oświetlenia.
	3. Realizacja inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej.	Rozbudowa i przebudowa sieci wodociągowej. Budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej. Rozbudowa oczyszczalni ścieków.
	4. Rozwijanie i poprawa jakości infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki.	Budowa nowych, rozbudowa już istniejących obiektów gastronomicznych, noclegowych i sportowo-kulturalnych. Poprawa stanu istniejących oraz tworzenie nowych szlaków dla potrzeb turystyki pieszej, rowerowej i przyrodniczo-edukacyjnej.
	5. Aktywna promocja oferty turystycznej gminy, stworzenie planu promocji.	Promocja walorów turystycznych gminy, przyrodniczych i kulturowych. Współpraca z organizacjami społecznymi. Stworzenie kalendarza imprez cyklicznych. Rozwój handlu i usług towarzyszących turystyce (rzemiosło, rękodzieło artystyczne, pamiątkarstwo). Zapewnienie dostępności informacji na temat wydarzeń

		o charakterze kulturalnym, sportowym itp.
	6.Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego	
	7.Dbałość o stan środowiska naturalnego, dążenie do jego poprawy.	Promowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców.

OBSZAR GOSPODARCZY PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ SEKTORA MŚP		
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA
II. PRZYSPIESZENIE ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY POPRZECZ KREOWANIE PRZYJAZNEGO KLIMATU DLA ROZWOJU NOWOCZESNEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	1.Wspieranie powstawania nowych oraz kreowanie sprzyjających warunków dla rozwoju już istniejących podmiotów gospodarczych w oparciu o lokalne zasoby.	Stworzenie bazy informacji gospodarczych dla przedsiębiorców. Doradztwo dla przedsiębiorców z zakresu pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych na zakładanie i rozwój działalności gospodarczej. Ułatwienia administracyjno-organizacyjne dla przedsiębiorców. Współpraca z organizacjami wspierającymi podmioty gospodarcze. Identyfikacja oczekiwań lokalnych przedsiębiorców oraz preferowanych przez nich zawodów. Stworzenie bazy informacji o przedsiębiorcach.
	2.Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy.	Pozyskiwanie nowych terenów pod inwestycje poprzez wykup, scalanie lub zamianę gruntów. Przygotowanie terenów pod inwestycje

		Promocja oferty inwestycyjnej gminy. Inicjowanie działań wpływających na rozwój lokalnego rynku pracy.
OBSZAR SPOŁECZNY ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO Z POSZANOWANIEM TRADYCJI I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO		
CEL STRATEGICZNY	CEL OPERACYJNY	ZADANIA
III. POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY KULTURALNO-OŚWIATOWEJ ORAZ ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH	1. Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowo-kulturalnej.	Systematyczne modernizowanie i rozbudowa zaplecza placówek dydaktycznych. Budowa, modernizacja, rozbudowa i doposażenie obiektów sportowych. Rozbudowa, modernizacja i poprawa wyposażenia budynków ośrodków kultury. Budowa, rozbudowa placówek przedszkolnych. Budowa placów zabaw i innej infrastruktury dla dzieci.
	2. Zwiększenie dostępu do kultury.	Stworzenie atrakcyjnej oferty spędzania „czasu wolnego”. Inspirowanie działań mających na celu poszerzenie zakresu działalności miejscowych domów kultury. Organizacja imprez kulturalno-turystycznych dla mieszkańców.
	3. Utrzymanie wysokiego poziomu edukacji.	Rozszerzenie pozalekcyjnej oferty zajęć dla dzieci i młodzieży. Rozszerzenie dostępu do oferty dodatkowych szkoleń, podnoszących kwalifikacje i rozwijających zainteresowania oraz pasje mieszkańców.

Proponowane do realizacji zadania przedstawione przez mieszkańców, organizacje pozarządowe, przedsiębiorców oraz władze gminy w podziale na poszczególne sołectwa, przedstawione zostały w Załączniku nr 3 do niniejszej strategii oraz zawarte zostaną w Planach Odnowy Miejscowości (poszczególnych sołectw). Lista ta jest zestawem propozycji, które nawiązują do w/w obszarów.

VII. OCZEKIWANE EFEKTY REALIZACJI STRATEGII

Oczekuje się, że realizacja wyszczególnionych w ramach niniejszego dokumentu celów Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice powinna przynieść następujące efekty:

W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO NR I

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ SŁUŻĄCEJ POPRAWIE JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY Z POSZANOWANIEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ PROMOCJA WALORÓW GMINY

Satysfakcja mieszkańców z zamieszkiwania na terenie gminy oraz osób przyjezdnych z pobytu na terenie gminy.

Dobrej jakości infrastruktura drogowa i techniczna.

Bogata oferta turystyczna dla mieszkańców i przyjezdnych.

Spadek liczby wypadków, kolizji i innych groźnych w skutkach zdarzeń drogowych.

Ograniczenie zakresu, w jakim zanieczyszczane jest powietrze na terenie gminy.

W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO NR II

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I KONKURENCYJNOŚĆ SEKTORA MŚP

Zwiększenie liczby miejsc pracy, dostępnych dla mieszkańców gminy na jej terenie.

Zwiększenie liczby rentownych, trwale wpisanych w lokalne realia ekonomiczne podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

Zwiększenie dochodów gminy z tytułu udziału w podatkach płaconych państwu przez mieszkańców i podmioty gospodarcze.

W RAMACH CELU STRATEGICZNEGO NR III**POPRAWA JAKOŚCI INFRASTRUKTURY KULTURALNO-OŚWIATOWEJ ORAZ ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH**

Przyciąganie na teren gminy osób, zainteresowanych osiedlaniem się.

Zachowanie i utrwalenie spuścizny kulturowej mieszkańców gminy.

Zaangażowanie mieszkańców gminy w działalność organizacji pozarządowych, obywatelska postawa wobec współczesnych przemian społecznych,

Wzrost kwalifikacji zasobów ludzkich – mieszkańców gminy.

Dobry stopień przygotowania dzieci i młodzieży – absolwentów placówek oświatowych z terenu gminy do kontynuowania nauki w wybranych szkołach

VIII. PROCEDURY UAKTUALNIANIA STRATEGII

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice powinna polegać przede wszystkim na:

- Uaktualnianiu gminnej bazy danych dotyczącej zmian sytuacji demograficznej, rynku pracy, osobach bezrobotnych, możliwościach edukacji, źródłach finansowania rozwoju i promocji gminy, informacji o liczbie podmiotów gospodarczych, miejsc rekreacji i wypoczynku, potencjału turystycznego,
- Aktualizacji realizowanych zadań dla potrzeb rozwoju Gminy Wilamowice, w zależności od pojawienia się nowych możliwości prawnych, organizacyjnych, ekonomicznych, służących realizacji Strategii oraz nowych źródeł finansowania zewnętrznego, krajowego i zagranicznego.

Aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025 odbywać się będzie nie rzadziej, niż co 2 lata. Zapisy Strategii mogą być modyfikowane w trybie właściwym dla jej uchwalenia.

IX. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja strategii polega na okresowej ocenie stopnia realizacji działań zapisanych w tym dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój gminy.

Monitorowaniem wdrażania Strategii zajmować się będzie Komitet Monitorujący, w którego skład wchodzi: Burmistrz Gminy, Sekretarz Gminy, przedstawiciele: Rady Gminy Wilamowice, instytucji z terenu Gminy. Komitet Monitorujący zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy po przyjęciu Strategii przez Radę Gminy Wilamowice

Spotkania Komitetu Monitorującego odbywać się będą raz w roku. Zespół oceniać będzie ilościowe i jakościowe informacje dotyczące wdrażanych projektów i całej strategii. Monitoringowi podlegać będzie zgodność i kolejność realizacji zadań wynikających ze strategii, terminowość realizacji projektów, ich jakość, źródła finansowania oraz przepływy środków pieniężnych. W przypadku pojawienia się problemów przy realizacji zadań Komitet Monitorujący musi podjąć działania w celu ich wyeliminowania.

Po realizacji Strategii Komitet Monitorujący dokona jej ewaluacji oraz sporządzi raport końcowy obrazujący faktycznie zrealizowane zadania pod kątem realizacji zamierzonych celów połączony z rachunkiem ekonomicznym porównującym poniesione nakłady na rozwój z końcowymi wynikami ekonomicznymi. Wnioski zawarte w raporcie posłużą także do ustalenia problemów wynikających z realizacji strategii i ustalenia warunków wyjściowych do opracowania strategii rozwoju gminy na lata następne.

X. HARMONOGRAM REALIZACJI STRATEGII

Lp.	Zadanie	Termin	Odpowiedzialny za realizację
1.	Opracowanie „Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025”	Do XII.2016	Burmistrz Gminy / RRG
2.	Przyjęcie „Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025”	XII.2016	Rada Gminy Wilamowice
3.	Powołanie Komitetu Monitorującego przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025	XII.2016	Burmistrz Gminy
4.	Realizacja zadań objętych Strategią	2016 – 2025 r.	Burmistrz Gminy
5.	Dokonywanie corocznych ocen skuteczności realizacji Strategii	Grudzień 2017 – 2025 r.	Komitet Monitorujący
6.	Dokonywanie okresowych analiz i uaktualnienie Strategii.	Grudzień co dwa lata	Burmistrz Gminy Z-ca Burmistrza Gminy Komitet Monitorujący
7.	Aktualizacja planu inwestycyjnego	październik-listopad co roku	Burmistrz Gminy
8.	Opracowanie końcowego raportu oceniającego realizację Strategii ze względu na osiągnięte cele i zrealizowane zadania. Porównanie wielkości nakładów na realizację Strategii z uzyskanymi efektami.	IV kwartał 2025 r.	- zespół, któremu Burmistrz Gminy zleci to zadanie
9.	Przyjęcie raportu z realizacji Strategii i określenie warunków wyjściowych do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata następne	Grudzień 2025 r.	Rada Gminy Wilamowice

Tabela 31 Harmonogram realizacji Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016 - 2025

Źródło: Opracowanie własne

XI. KOMPLEMENTARNOŚĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY Z POZOSTAŁYMI LOKALNYMI STRATEGIAMI I PROGRAMAMI

Strategia Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025 jest dokumentem komplementarnym względem innych, obowiązujących strategii, planów, programów oraz opracowań planistycznych, wdrażanych na poziomie kraju, województwa, powiatu i gminy przedstawionych poniżej.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE KRAJOWYM:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK),
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie,
- Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE PONADREGIONALNYM I WOJEWÓDZKIM:

- Strategia dla Rozwoju Polski Południowej w Obszarze Województw Małopolskiego i Śląskiego do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”,
- Strategia Rozwoju Kultury w Województwie Śląskim na lata 2006-2020,
- Strategia Rozwoju Sportu w Województwie Śląskim do roku 2020,
- Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020,
- Strategia Rozwoju Systemu Transportu Województwa Śląskiego,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego,
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE PONAD POWIATOWYM (SUBREGIONALNYM), POWIATOWYM LUB PONAD GMINNYM (NIEOBEJMUJĄCYM CAŁEGO POWIATU):

- Strategia Regionalnych Inwestycji Terytorialnych Subregionu Południowego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020,
- Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Bielska” na lata 2016 – 2023,
- Lokalna Strategia Rozwoju Lokalnej Grupy Rybackiej „Bielska Kraina” na lata 2014 – 2020.

DOKUMENTY O CHARAKTERZE LOKALNYM (GMINNYM):

- Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wilamowice na lata 2014-2017 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2021
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Wilamowice na lata 2012 – 2027
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Wilamowice w latach 2006-2016
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący miasto Wilamowice
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Zasole Bielańskie
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Stara Wieś
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Dankowice
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Hecznarowice
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru gminy Wilamowice obejmujący sołectwo Pisarzowice
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wilamowice
- Plan odnowy miejscowości Dankowice
- Plan odnowy miejscowości - Sołectwo Hecznarowice
- Plan odnowy miejscowości na lata 2013 – 2020 miejscowość Stara Wieś
- Plan odnowy miejscowości Pisarzowice na lata 2014 - 2020
- Plan odnowy i rozwoju miasta Wilamowice
- Plan odnowy miejscowości - Zasole Bielańskie.

XII. ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1

Ankieta dla mieszkańców na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016–2025

Załącznik nr 2

Raport z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice nt. aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy

Załącznik nr 3

Zadania w podziale na sołectwa

Załącznik nr 1
Ankieta dla mieszkańców
na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice
na lata 2016–2025

Ankieta dla mieszkańców
na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice
na lata 2016–2025

Szanowni Państwo,

Zapraszamy do udziału w badaniu ankietowym, które jest istotnym elementem procesu tworzenia „Strategii Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016–2025”. Ankieta ma na celu poznanie opinii mieszkańców gminy na temat kierunków rozwoju ich miejscowości, a tym samym całej gminy w najbliższych latach. Dane uzyskane z ankiet zostaną zebrane i przedstawione w formie zbiorczej w raporcie, który posłuży do przygotowania w/w dokumentu. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy za poświęcenie czasu na jej wypełnienie.

1. Jak generalnie ocenia Pani/Pan swoją miejscowość jako miejsce do życia?

☐ bardzo dobrze ☐ raczej dobrze ☐ raczej źle ☐ bardzo źle ☐ trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić swój wybór.

.....

.....

.....

2. Proszę ocenić jakość życia na terenie Pani/Pana miejscowości w następujących obszarach w skali od 1 do 5

(gdzie: 1 = bardzo źle; 2 = źle, 3 = przeciętnie; 4 = dobrze; 5 = bardzo dobrze)

Poczucie bezpieczeństwa	1	2	3	4	5
Dostępność i poziom edukacji	1	2	3	4	5
Dostępność i jakość opieki zdrowotnej	1	2	3	4	5
Dostępność i jakość usług pomocy społecznej	1	2	3	4	5
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	1	2	3	4	5
Dostępność do oferty sportowo-rekreacyjnej	1	2	3	4	5

Aktywność i działalność organizacji pozarządowych	1	2	3	4	5
Współpraca z sąsiednimi samorządami	1	2	3	4	5
Jakość obsługi w instytucjach publicznych	1	2	3	4	5
Jakość i dostęp do Internetu	1	2	3	4	5
Dostęp do terenów pod inwestycje i ich jakość	1	2	3	4	5
Poziom przedsiębiorczości	1	2	3	4	5
Konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw	1	2	3	4	5
Ilość i jakość ofert pracy na lokalnym rynku	1	2	3	4	5
Dostępność komunikacyjna – transport zbiorowy	1	2	3	4	5
Stan zachowania zabytków i obiektów kultury	1	2	3	4	5
Zagospodarowanie przestrzeni ogólnodostępnych: parki, place, miejsca spotkań, itp.	1	2	3	4	5
Czystość i estetyka posesji	1	2	3	4	5
Dostępność przestrzeni dla niepełnosprawnych	1	2	3	4	5
Stan infrastruktury drogowej	1	2	3	4	5
Oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych	1	2	3	4	5
Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	1	2	3	4	5
Stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych – rowy melioracyjne	1	2	3	4	5
Gospodarowanie odpadami	1	2	3	4	5
Sieć gazownicza	1	2	3	4	5
Jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe	1	2	3	4	5
Poziom czystości powietrza i niska emisja	1	2	3	4	5
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe	1	2	3	4	5

3. Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna itp.)

a).....

b).....

c).....

4. Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości (np. bezrobocie, zły stan dróg itp.)

a).....

b).....

c).....

5. Czy Pani/Pana zdaniem poniższe problemy dotyczą Waszej miejscowości?

(proszę zaznaczyć za pomocą „X” max. 3 odpowiedzi)

Przestępczość	
Bezrobocie	
Ubóstwo	
Przemoc w rodzinie	
Narkomania	
Brak aktywności organizacji pozarządowych/społecznych	
Brak oferty kulturalnej, artystycznej i sportowej	
Brak dostępności terenów inwestycyjnych	
Brak „klimatu” dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości	
Brak miejsc i obiektów integracji mieszkańców	
Niski poziom zagospodarowania przestrzeni publicznej	
Zanieczyszczenie i zaśmiecenie przestrzeni publicznych	
Niewystarczająca sieć kanalizacyjna	
Niewystarczająca sieć wodociągowa	

Zły stan infrastruktury drogowej i chodników	
Inne (proszę wskazać).....	

6. Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla Pani/Pana miejscowości (np. kapitał zewnętrzny, mała i średnia przedsiębiorczość, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców itp.)

a).....

b).....

c).....

7. Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla Pani/Pana miejscowości (np. nowe zadania Gminy przy braku środków finansowych itp.)

a).....

b).....

c).....

8. Proszę określić, które z wymienionych przedsięwzięć jest priorytetowe do realizacji na terenie Pani/Pana miejscowości (proszę zaznaczyć za pomocą „X” max. 3 odpowiedzi)

Remonty i budowa dróg	
Budowa chodników, ścieżek rowerowych	
Oświetlenie ulic i przestrzeni publicznych	
Poprawa bezpieczeństwa publicznego	
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej	
Poprawa stanu melioracji i rowów gminnych	
Wprowadzenie rozwiązań dotyczących niskiej emisji i ochrony powietrza	
Wspieranie lokalnych przedsiębiorstw i pozyskiwanie zewnętrznych inwestorów	
Budowa i modernizacja obiektów użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, ośrodki zdrowia itp.)	
Budowa miejsc integracji mieszkańców i obiektów małej architektury	
Budowa i modernizacja obiektów sportowo-rekreacyjnych	

Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i termomodernizacje w obiektach publicznych	
Poprawa estetyki przestrzeni publicznych	
Likwidacja barier dla osób niepełnosprawnych	
Wspieranie inicjatyw kulturalnych, artystycznych i sportowych	
Zwiększanie pomocy socjalnej dla najuboższych	
Zwiększenie możliwości spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży i dorosłych w tym zwiększenie możliwości szkoleń	
Inne (proszę wskazać).....	

9. Proszę o wskazanie 3 konkretnych przedsięwzięć Pani/Pana zdaniem najważniejszych do zrealizowania w Waszej miejscowości w latach 2016-2025
(np. budowa placu zabaw przy ul. .... itp.)

- a).....
- b).....
- c).....

Metryka

Płeć	☐ Kobieta	☐ Mężczyzna
Miejsce zamieszkania	☐ Wilamowice ☐ Heczmarowice ☐ Stara Wieś	☐ Pisarzowice ☐ Dankowice ☐ Zasole Bielańskie
Wiek	☐ 19-24 lata ☐ 25-39 lat ☐ 40-59 lat ☐ 60 lat i więcej	
Wykształcenie	☐ podstawowe / gimnazjalne ☐ średnie	☐ zawodowe ☐ wyższe
Sytuacja zawodowa	☐ jestem zatrudniony(a) ☐ jestem przedsiębiorcą ☐ uczę się / studiuje	☐ jestem bezrobotny(a) ☐ jestem rolnikiem ☐ jestem na rencie / emeryturze

Bardzo dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Załącznik nr 2**Raport z badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Wilamowice nt. aktualnej sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy****1. Wprowadzenie**

Realizacja badania ankietowanego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Wilamowice stanowi integralną część prac nad **Strategią Rozwoju Gminy Wilamowice na lata 2016-2025**. Zgodnie z założeniem dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie gmina w perspektywie najbliższych lat.

2. Metodyka badań

Badania zostały zrealizowane w okresie od wrzesień do październik 2016r. Podczas badania wykorzystano techniki standaryzowane ankietowe, co umożliwiło porównanie oraz interpretację uzyskanych wyników. Podczas badania wykorzystano opracowane narzędzia badawcze, którymi były rozdystrybuowane wśród mieszkańców gminy papierowe kwestionariusze ankiet.

Respondenci otrzymywali narzędzie do samodzielnego wypełnienia, zaznaczali odpowiedzi zgodnie ze swoimi poglądami i odczuciami, a tylko w odniesieniu do spontanicznej identyfikacji problemów gminy oraz wyznaczenia kierunków jej przyszłego rozwoju, odpowiadali na pytanie o charakterze otwartym.

Celem badania było poznanie opinii mieszkańców poszczególnych sołectw na obszarze Gminy Wilamowice na temat różnych zagadnień dotyczących stanu społeczno-gospodarczego gminy. Szczególne znaczenie w badaniu miały wypowiedzi mieszkańców dotyczące największych problemów występujących w gminie w sferze gospodarczej, infrastrukturalnej i społecznej oraz wskazanie sposobów ich rozwiązania zgodnie z sugerowanymi kierunkami rozwoju gminy.

W okresie badania zebrano 31 wypełnionych kwestionariuszy ankiet, które poddano analizie statystycznej. Niniejsze opracowanie zawiera raport z przeprowadzonych badań społecznych.

3. Charakterystyka respondentów

Wśród grupy respondentów, biorących udział w badaniu dominowali mężczyźni, stanowili ponad 63% badanych. Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowili mieszkańcy Pisarzowic. Strukturę zamieszkania respondentów pokazuje tabel poniżej.

Zamieszkanie respondentów	
Wilamowice	7
Hecznarowice	6
Stara Wieś	0
Pisarzowice	10
Dankowice	4
Zasole Bielańskie	2
Brak odpowiedzi	2

Wśród respondentów dominowała grupa zatrudnionych (14 osób) oraz emerytów i rencistów (13 osób). Status na rynku pracy badanych obrazuje tabela poniżej.

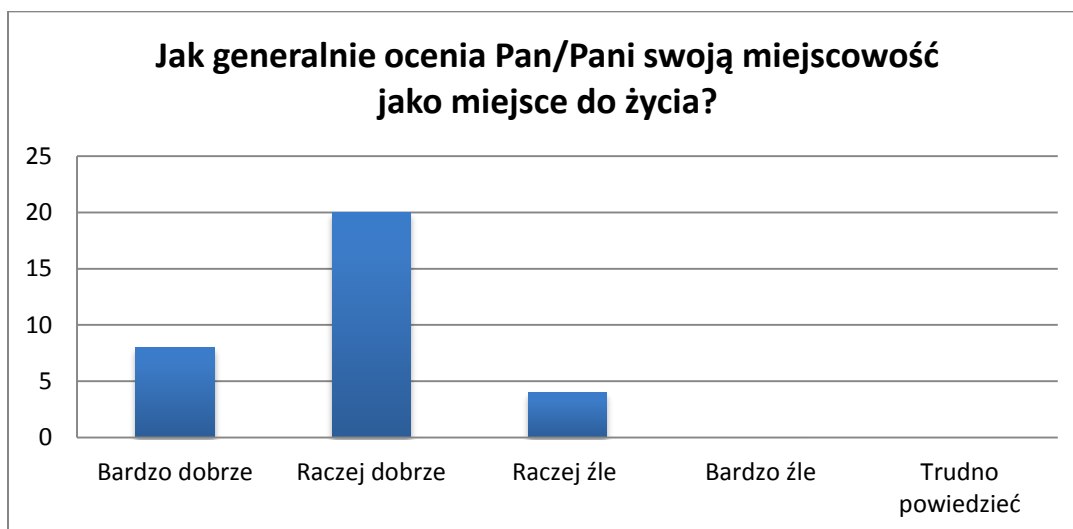
Status na rynku pracy	
Zatrudniony	14
Przedsiębiorca	1
Uczy się/studiuje	0
Bezrobotny	0
Rolnik	2
Rencista/emeryt	13
Brak odpowiedzi	1

4. Uzyskane wyniki badań

Ankieta składała się z 9 pytań o różnym charakterze (pytania zamknięte, otwarte, półotwarte, tabelaryczne).

W pytaniu pierwszym zapytano respondentów o ocenę ich poziomu swojej miejscowości (**Pyt. 1 Jak generalnie ocenia Pan/Pani swoją miejscowość jako miejsce do życia?**).

Szczegółowy rozkład odpowiedzi na to pytanie przedstawia poniższy wykres.

W przypadku tego pytania ankietowani mieli dodatkowo możliwość podania uzasadnienia, co do zaznaczonej odpowiedzi. Uzasadnienie wyboru odpowiedzi prezentuje tabela poniżej.

Pozytywy	Negatywy
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobra lokalizacja, ▪ Pozytywne relacje pomiędzy mieszkańcami ▪ Spokojna, ładna okolica ▪ Pokoleniowy rodowód ▪ Bezpieczeństwo ▪ Szybki dojazd do Bielska – Białej, ▪ Dobre położenie ▪ Stały rozwój miejscowości ▪ Dobre i bezpieczne drogi ▪ Miejscowość zadbane i dobrze zurbanizowana ▪ Ładne domy ▪ Tradycja i szacunek do niej ▪ Walory przyrodnicze ▪ Zagospodarowanie i estetyka przestrzeni ▪ Aktywność organizacji społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak dostępu do dobrej szkoły ▪ Brak terenów rekreacyjnych ▪ Zbyt mały rozwój infrastruktury drogowej ▪ Zanieczyszczenie powietrza i wód ▪ Mało dofinansowana gmina w porównaniu z innymi ▪ Migracja ludności do Piszczowic ▪ Zbyt łatwy dostęp do zdobywania pozwoleń na budowę blokowisk przez deweloperów (ul. Krakowska, Zbożowa) ▪ Brak współpracy pomiędzy organizacjami ▪ Brak komunikacji umożliwiający dostęp do instytucji

Pytanie nr 2 dotyczyło oceny jakości życia na terenie gminy (**Pyt. 2 Proszę ocenić jakość życia na terenie Pani/Pana miejscowości w następujących obszarach w skali od 1 do 5 (gdzie: 1 = bardzo źle, 2 – źle, 3 – przeciętnie, 4 = dobrze, 5 = bardzo dobrze)**)

Wyniki przedstawiono w formie tabelarycznej.

Mieszkańcy wysoko ocenili :

- a. Poczucie bezpieczeństwa,
- b. Aktywność i działalność organizacji pozarządowych
- c. Poziom przedsiębiorczości
- d. Czystość i estetyka posesji
- e. Czystość i estetyka posesji
- f. Sieć gazownicza.

Niska ocena dotyczyła obszarów:

- a. Stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych - rowy melioracyjne,
- b. Oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych.

Ocena mieszkańców	1	2	3	4	5
Poczucie bezpieczeństwa	0	3	7	19	1
Dostępność i poziom edukacji	1	4	3	15	7
Dostępność i jakość opieki zdrowotnej	2	5	10	11	2
Dostępność i jakość usług pomocy społecznej	0	3	10	11	4
Dostępność i jakość oferty kulturalnej	1	2	11	13	3
Dostępność i jakość oferty sportowo-rekreacyjnej	0	5	14	10	3
Aktywność i działalność organizacji pozarządowych	2	1	8	15	5
Współpraca z sąsiednimi samorządami	2	4	11	8	2
Jakość obsługi w instytucjach publicznych	1	5	9	13	3
Jakość i dostępność Internetu	2	5	9	13	3
Dostęp do terenów pod inwestycje i ich jakość	2	7	9	13	0
Poziom przedsiębiorczości	2	5	9	15	1
Konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw	0	7	12	12	0
Ilość i jakość ofert na lokalnym rynku pracy	5	5	12	9	2
Dostępność komunikacyjna - transport zbiorowy	5	7	12	6	1
Stan zachowania zabytków i obiektów kultury	5	5	7	10	2
Zagospodarowanie przestrzeni ogólnodostępnych: parki, place, miejsca spotkań, itp..	2	7	7	15	0
Czystość i estetyka posesji	2	1	4	22	0
Dostępność przestrzeni dla niepełnosprawnych	5	8	13	4	1
Stan infrastruktury drogowej	5	5	5	13	4
Oświetlenie dróg i przestrzeni publicznych	1	8	11	9	0
Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	2	8	6	12	1
Stan infrastruktury przy drogach gminnych i powiatowych - rowy melioracyjne	10	8	4	7	1
Gospodarowanie odpadami	1	0	8	17	3
Sieć gazownicza	0	2	2	22	4
Jakość środowiska naturalnego i walory krajobrazowe	0	1	5	19	6
Poziom czystości powietrza i niska emisja	5	7	9	10	1
Zabezpieczenie przeciwpowodziowe i przeciwpożarowe	1	9	5	12	2

W kolejnych pytaniach ankietowani wskazali atuty i słabe strony gminy (**Pyt. 3 Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna, itp.), oraz (Pyt. 4 Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości np. bezrobocie, zły stan dróg, itp.).**

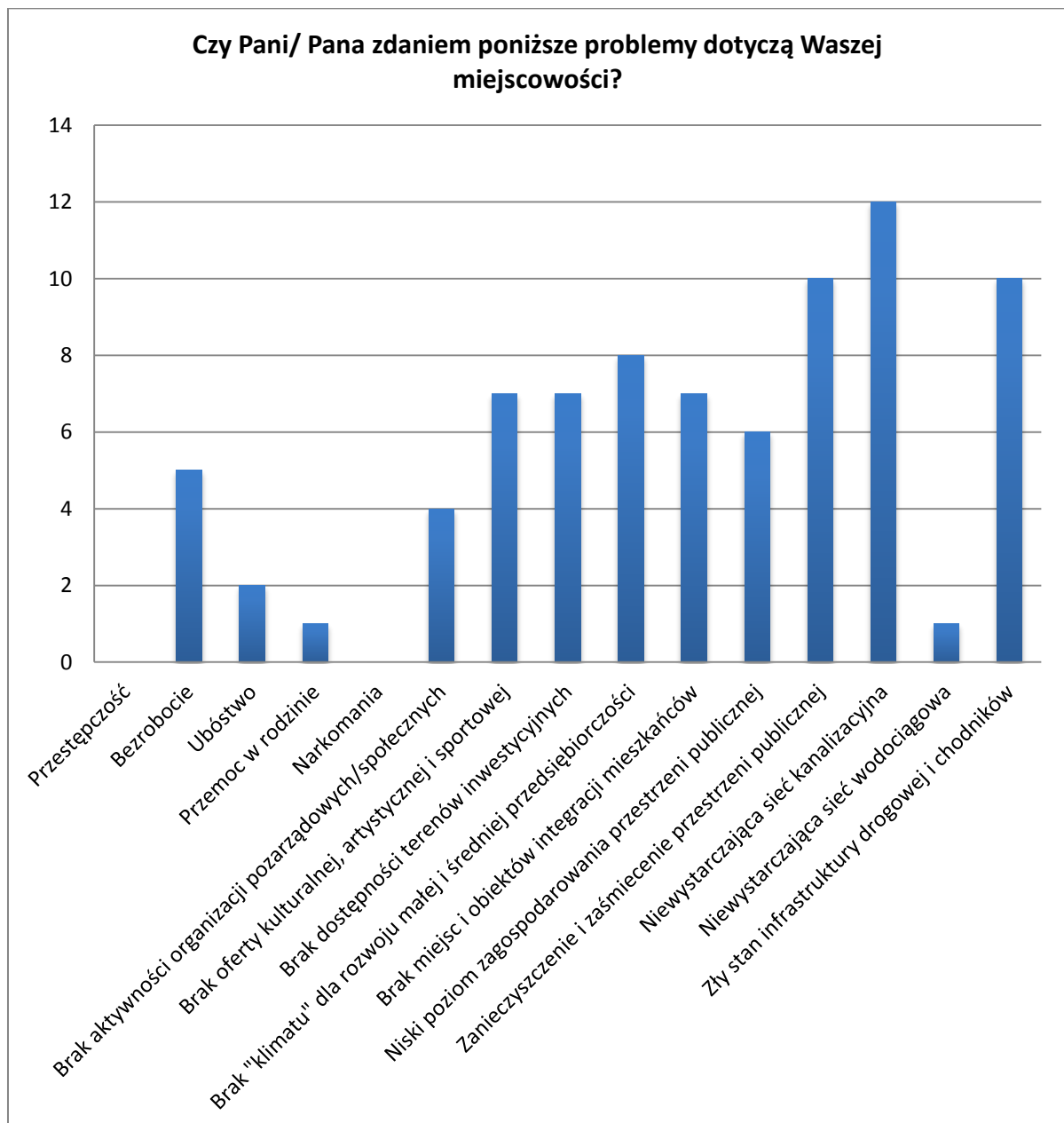
Odpowiedzi ujęto w zestawieniu tabelarycznym.

Pyt. 3 Proszę wskazać 3 najważniejsze atuty miejscowości (np. położenie, rozwinięta infrastruktura techniczna, itp.)	Pyt. 4 Proszę wskazać 3 słabe strony miejscowości (np. bezrobocie, zły stan dróg, itp.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobrze działające organizacje położone na terenie Gminy ▪ Współpraca z władzami miasta Wilamowice ▪ Spokojna okolica ▪ Ładny rynek, Zabytkowe kamienice, ▪ Kościół s. J. Bilczewskiego ▪ Położenie w ładnej okolicy i dogodny dojazd ▪ Bliskość miasta ▪ Bliskość gór ▪ Dobra jakość dróg ▪ Poprawne gospodarowanie odpadami komunalnymi ▪ Potrzeby mieszkańców są zabezpieczone ▪ Bliskość większych aglomeracji ▪ Aktywni i przedsiębiorczy mieszkańcy ▪ Jakość środowiska krajobrazowego i walory przyrodnicze ▪ Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej i gazowniczej ▪ Tradycja/folklor ▪ Cicha i spokojna miejscowość ▪ Czyste powietrze ▪ Dostępność do szkół, przedszkola ▪ Aktywność organizacji społecznych ▪ Segregacja odpadów ▪ Poziom edukacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezpieczeństwo mieszkańców-brak posterunku policji ▪ Słabe perspektywy dla młodych ▪ Zbyt wysokie stawki za media ▪ Brak małych miejscowych zakładów pracy ▪ Kolizyjne skrzyżowanie dróg Bielsko/Oświęcim - Bielsko/Stara Wieś ▪ Mało terenów budowlano-inwestycyjnych i pod działalność gospodarczą ▪ Brak dostępu do inwestycji ▪ Niski poziom nauczania ▪ Brak bezpiecznej drogi do szkoły ▪ Zanieczyszczenie powietrza przez węgiel ▪ Melioracja ▪ Piece węglowe ▪ Brak komunikacji w kierunku Kęt w dni świąteczne i wakacje ▪ Brak komunikacji w kierunku Kęt w dni świąteczne i wakacje ▪ Słabe oznaczenie przejść dla pieszych i brak sygnalizacji świetlnej ▪ Zaniedbane zabytki, zaniedbana główna aleja na cmentarzu ▪ Brak rowów przydrożnych ▪ Brak regulacji rzek ▪ Służby porządkowe - zbyt odległe ▪ Brak poczucia bezpieczeństwa/wylewanie rzek, samochody ▪ Brak terenów rekreacyjnych dla młodzieży ▪ Zły stan dróg Z ▪ Brak chodników ▪ Brak ścieżek rowerowych ▪ Nierównomierne rozłożenie obiektów sportowo-rekreacyjnych ▪ Brak parku miejskiego ▪ Brak współpracy międzysąsiedzkiej ▪ Brak zatrudnienia na miejscu ▪ Dzikie wysypiska przy rzekach ▪ Żle usytuowane przejście dla pieszych/szkoła-Delikatesy Centrum ▪ Dom kultury wymagający nakładów finansowych ▪ Brak hotel dla turystów ▪ Niewystarczająca sieć kanalizacyjna ▪ Brak opieki i domu dla osób starszych ▪ Brak dostępu na terenie miejscowości do szkół, ośrodka zdrowia, ▪ Najmniej dofinansowana miejscowość – Zasole Bielańskie ▪ Likwidacja orkiestry Dętej ▪ Brak bezpiecznego przejścia dla dzieci przy szkole/budowa pasów zwalniających przy drodze Św. Floriana

Pytanie nr 5 dotyczyło oceny poszczególnych dziedzin życia na terenie gminy (**Pyt. 5 Czy Pani/Pana zdaniem poniższe problemy dotyczą Waszej miejscowości? (proszę zaznaczyć za pomocą „X” max. 3 odpowiedzi).**

Opinia mieszkańców znajduje się w tabeli poniżej. To na co respondenci najbardziej zwrócili uwagę, to:

- a. Niewystarczająca sieć kanalizacyjna,
- b. Zanieczyszczenie i zaśmiecenie przestrzeni publicznej,
- c. Zły stan infrastruktury drogowej i chodników.

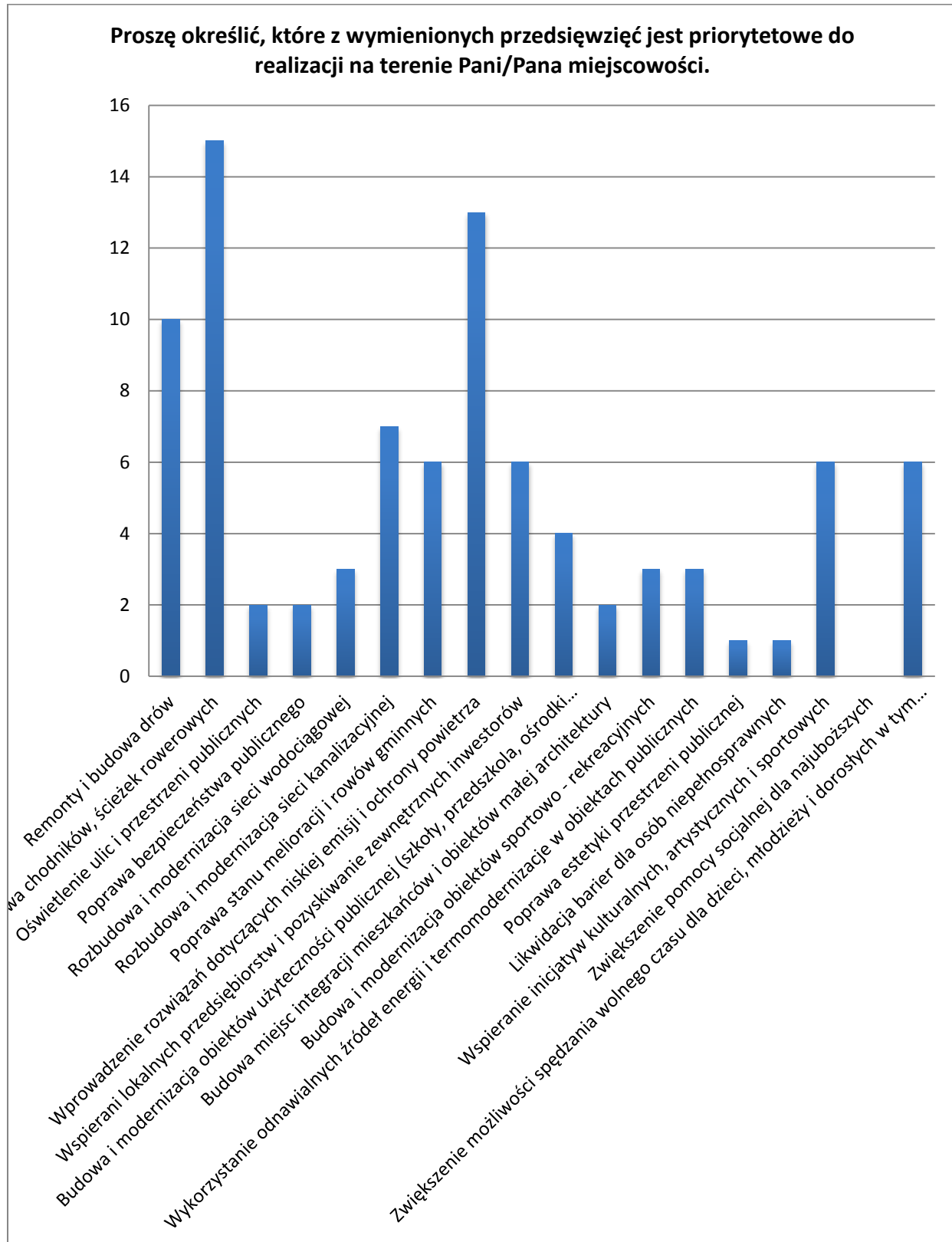
W kolejnych pytaniach ankietowani wskazali szanse i zagrożenia dla gminy (**Pyt. 6 Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla Pani/Pana miejscowości**) oraz (**Pyt. 7 Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla Pani/Pana miejscowości**).

Odpowiedzi ujęto w zestawieniu tabelarycznym.

Pyt. 6 Proszę wskazać 3 czynniki, które mogą stanowić największe szanse rozwojowe dla Pani/Pana miejscowości (np. kapitał zewnętrzny, mała i średnia przedsiębiorczość, poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców, itp.)	Pyt. 7 Proszę wskazać 3 największe zagrożenia dla Pani/Pana miejscowości (np. nowe zadania Gminy przy braku środków finansowych, itp.)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stworzyć miejsca pracy ▪ Rozbudować sieć hotelową i otworzyć muzea ▪ Zwiększenie dostępności do terenów inwestycyjnych ▪ Rekreacyjne zagospodarowanie terenów ▪ Poprawa komunikacji/ S1 ▪ Poprawa atrakcyjności dla osób zamieszkujących ▪ Młodzi, wykształceni i myślący ▪ Pomoc dla młodych i mikroprzedsiębiorstw ▪ Rozwój gastronomii ▪ Rozbudowa kompleksu sportowego przy ul. Szkolnej ▪ Wspieranie wszelkich form aktywności technicznej, fizycznej i kulturalnej ▪ Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców ▪ Potrzeba kapitału zewnętrznego ▪ Tworzenie nowych terenów pod zabudowę ▪ Środki zewnętrzne ▪ Poprawa sytuacji ekonomicznej mieszkańców ▪ Obniżenie podatków i opłat ▪ Mieszkania dla młodych ▪ Stworzenie miejsca do wypoczynku dla mieszkańców Bielska – Białej ▪ Walory krajobrazowe ▪ Budowa ścieżek rowerowych, placów zabaw, miejsc rekreacji ▪ Poprawa jakości kształcenia ▪ Budowa drogi S1 ▪ Kapitał zewnętrzny Kapitał zewnętrzny ▪ Działania Urzędu Gminy ▪ Integracja społeczna ▪ Duża migracja ludności ▪ Położenie geograficzne ▪ Kapitał zewnętrzny Kapitał zewnętrzny ▪ Rozwój małych firm ▪ Wspieranie lokalnych inicjatyw 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak nowych miejsc pracy dla młodych ▪ Emigracja zarobkowa ludzi młodych ▪ Remont dróg ▪ Bezpieczeństwo mieszkańców ▪ Spadek jakości nauczania ▪ Spadek zaangażowania i integracji społecznej ▪ Pogorszenie się bezpieczeństwa ▪ Kanalizacja ▪ Sala gimnastyczna w szkole ▪ Zanieczyszczenie rzeki odpadami ▪ Zły podział środków finansowych gminy na miejscowości ▪ Brak punktów czerpania wody podczas pożaru oraz suszy ▪ Duża emisja spalin w okresie grzewczym ▪ Administrowanie ciekami wodnymi ▪ Brak terenów dla młodzieży na rekreację ▪ Nierównomierny podział środków finansowych ▪ Brak środków na planowane inwestycje ▪ Roszczeniowa postawa nowych mieszkańców ▪ Zanieczyszczenie środowiska poprzez palenie śmieci ▪ Zanieczyszczenie wód podziemnych poprzez wylanie ścieków do rowów przydrożnych ▪ Brak poprawy oświetlenia centrum miasta ▪ Poprawa wizerunku miejscowości ▪ Zadbanie o niszczące budynki od strony Oświęcimia ▪ Brak zaangażowania władz gminy i rady sołeckiej ▪ Brak zainteresowania problemami wsi przez mieszkańców ▪ Brak przepustów w rowach melioracyjnych ▪ Brak komunikacji społecznej między mieszkańcami ▪ Brak środków finansowych na realizację zadań ▪ Nieprzemyślana rozbudowa budownictwa jednorodzinnego ▪ Niedokończenie kanalizacji ▪ Nierealizowanie rozpoczętych inwestycji ▪ Nadmierna biurokracja ograniczająca możliwości działania ▪ Niewłaściwa pomoc społeczna – rozdawnictwo ▪ Słaba kontrola zagospodarowania terenów inwestycyjnych ▪ Brak środków na renowację WDK ▪ Brak tras rowerowych ▪ Niska reklama miejscowości

W pytaniu nr 8 proszono respondentów o ocenę priorytetowych przedsięwzięć dla gminy (Pyt. 8 Proszę określić, które z wymienionych przedsięwzięć jest priorytetowe do realizacji na terenie Pani/Pana miejscowości (proszę zaznaczyć za pomocą „X” max. 3 odpowiedzi).

Na zakończenie poproszono badanych o wskazanie konkretnych przedsięwzięć, w ich opinii koniecznych do zrealizowania na terenie gminy (**Pyt.9 Proszę o wskazanie 3 konkretnych przedsięwzięć Pani/Pana zdaniem najważniejszych do zrealizowania w Waszej miejscowości w latach 2016-2015?)**)

Poniżej znajdują się wskazania respondentów:

- Sieć hotelowa
- Parking dla samochodów osobowych w okolicy Rynku
- Odrolnienie gruntów z przeznaczeniem pod zabudowę budynkami mieszkalnymi
- Zagospodarowanie Stawów – Leżaje – pod rekreację
- Zachowanie języka wilamowskiego i nauczanie go w szkole
- Infrastruktura sportowa/LKS
- Napawa dróg
- Poprawa sytuacji na wypadek zagrożenia przeciwpowodziowego
- Poprawa bezpieczeństwa dzieci w drodze do szkoły
- Sala gimnastyczna w szkole
- Rozbudowa hotelu na terenie LKS Wilamowice oraz sztucznego boiska
- Remont Domu Kultury w Pisarzowicach
- Odnowienie Krzemieniowego Dworku
- Zagospodarowanie terenu za WDK
- Regulacja rzek i rowów przydrożnych
- Budowa placu rekreacyjnego
- Budowa miejsc parkingowych w centrum Pisarzowic
- Urządzenie na koronie wału rzeki Soła ścieżek rowerowych i rekreacyjnych
- Kompleksowy remont ul. Krakowskiej
- Budowa chodników wzdłuż całej ul. Odsole
- Wykonanie ścieżek rowerowych na koronie wału ul. Odsole
- Budowa ronda na Harczówkach
- Wykonanie chodnika przy ul. Krakowskiej
- Powstanie sfery przemysłowej
- Powstanie parku miejskiego
- Posterunek policji
- Budowa chodników przy każdej drodze powiatowej i gminnej oraz oświetlenia
- Budowa placów zabaw w różnych lokalizacjach
- Rozbudowa szkoły i przedszkola w Dankowicach
- Rozbudowa sieci kanalizacyjnej
- Budowa przedszkola i żłobka w Zasolu Bielańskim
- Parking za budynkiem starej fabryki
- Sygnalizacja świetlna zamiast ronda na rynku
- Bezpieczne ścieżki rowerowe i chodniki
- Budowa kanalizacji, przebudowa oczyszczalni ścieków
- Budowa chodnika wraz ze ścieżką rowerową wzdłuż ul. Pięknej
- Budowa ronda przy ul. Ptasznik, Pięknej i Mostowej
- Wznowienie działalności Młodzieżowej Orkiestry Dętej
- Lepsza komunikacja Pisarzowice – Kęty
- Zajęcia dla dzieci od 3 lat, np. rysunek
- Dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni

- Remonty gminnych dróg i zabezpieczenie środków na ich utrzymanie
- Modernizacja Domu Kultury
- Budowa Domu Opieki dla Starszych
- Budowa chodników i ścieżek rowerowych
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego
- Budowa chodnika wzdłuż ul. Krakowskiej na Harszówkach i Odsolu Budowa chodnika wzdłuż ul. Krakowskiej na Harszówkach i Odsolu
- Dokończenie chodników na Cmentarzu w Hecznarowicach
- Oświetlenie ulic na Harszówkach i Odsolu
- Remont i rozbudowa obiektów sportowych przy LKS „Sokół” Remont i rozbudowa obiektów sportowych przy LKS „Sokół”
- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Hecznarowicach
- Budowa Sali Widowiskowej przy OSP
- Stworzenie muzeum historycznego/izby regionalnej
- Kompleksowy remont ul. Krakowskiej wraz z chodnikami
- Remont fabryki przy Rynku
- Budowa obiektu lekkoatletycznego w Wilamowicach
- Muzeum s. J. Bilczewskiego
- Muzeum Tradycji Wilamowskiej

5. Zakończenie

Mieszkańcy gminy, którzy zechcieli wziąć udział w badaniu, chętnie odpowiadali na wszystkie pytania zawarte w kwestionariuszu, widać ich zainteresowanie życiem społecznym i chęć angażowania się w inicjatywy społeczne.

Jednak niski stopień ogółu otrzymanych wyników nie pozwala uogólnić otrzymanych wyników na całą populację, w badaniu udział wzięło jedynie 0,16% populacji gminy.

Załącznik nr 3**Zadania w podziale na sołectwa****MIASTO WILAMOWICE**

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Realizacja PGN i PONE, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – Montaż ogniw fotowoltaicznych w budynku ZWiK, – Modernizacja oświetlenia wewnętrznego budynków użyteczności publicznej, – Termomodernizacja budynku ZS Wilamowice, – Termomodernizacja budynku biblioteki, – Poprawa efektywności energetycznej budynku Wspólnoty mieszkaniowej przy ul. Jana III Sobieskiego 2, ▪ Budowa i modernizacja kanalizacji oraz urządzeń wodociągowych, ▪ Modernizacja Rynku w Wilamowicach, ▪ Zakup terenu z przeznaczeniem na powiększenie cmentarza, ▪ Modernizacja Rynku/budowa fontanny przed szkołą, ▪ Monitoring wizyjny w placówkach szkolnych i terenu wokół szkół.
SFERA GOSPODARCZA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Utworzenie strefy inwestycyjnej, ▪ Rekultywacja terenu po byłej cegielni/przy ul. Piłsudskiego, ▪ Poszukiwanie inwestora/zagospodarowanie stawów „Leżaje”,
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wydawnictwo naukowe „Dzieje Wilamowic” w latach 1818-2018, ▪ Budowa bieżni i obiektów lekkoatletycznych, ▪ Rozbudowa budynku LKS w Wilamowicach, ▪ Utworzenie Muzeum Kultury Wilamowskiej, w tym rewitalizacja języka wilamowskiego, ▪ Modernizacja pokrycia dachowego na budynku OSP, oraz wymiana okien w całym budynku, ▪ Automatyzacja procesów bibliotecznych/zakup sprzętu i oprogramowania oraz remonty bieżące placówki + doposażenie, ▪ Budowa pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, ▪ Budowa sceny przy LKS wraz z sanitariatami,

SOŁECTWO DANKOWICE

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Realizacja PGN i PONE, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynku Świetlicy Stowarzyszenia Przyjaciół Kaniówka w Dankowicach, – Modernizacja oświetlenia wewnętrznego budynku szkoły w Dankowicach, – Poprawa efektywności energetycznej budynku OSP, ▪ Monitoring wizyjny w placówkach szkolnych i terenu wokół szkół.

SFERA GOSPODARCZA	
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa Sali gimnastycznej z zapleczem socjalnym przy ZS, ▪ Budowa siłowni zewnętrznych, ▪ Zagospodarowanie ogrodu szkolnego, budowa placu zabaw dla dzieci, ▪ Automatyzacja procesów bibliotecznych/zakup sprzętu i oprogramowania oraz remonty bieżące placówki + doposażenie, ▪ Modernizacja <ul style="list-style-type: none"> – Wymiana drzwi – Wymiana podłóg w salach lekcyjnych – Modernizacja sieci WiFi – Remont łazienek uczniowskich ▪ Ochrona dziedzictwa kulturowego, wspieranie imprez kulturalnych, organizacji i stowarzyszeń społecznych (konkursy, nagrody i stroje), ▪ Remont pomieszczeń z przeznaczeniem na próby Orkiestry Dętej w budynku OSP Dankowice, ▪ Organizacja szkoleń sportowych dzieci i młodzieży, w tym zakup akcesoriów do treningu.

SOŁECTWO ZASOLE BIELAŃSKIE

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z budową kanalizacji sanitarnej, ▪ Budowa przedszkola wraz z oddziałem żłobka, ▪ Modernizacja linii energetycznej zabudowanej słupami drewnianymi, tj. przebudowa linii wzdłuż ulic, ▪ Odwodnienie ul. Solskiego do rowu melioracyjnego „Pogórze”, ▪ Odbudowa wału przeciwpowodziowego rzeki Soły, ▪ Monitoring terenu boiska i Domu Ludowego.
SFERA GOSPODARCZA	
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Remont Domu Kultury „Rondelek”, ▪ Zagospodarowanie terenu rekreacyjno-sportowego,

SOŁECTWO HECZNAROWICE

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Realizacja PGN i PONE, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynku biblioteki – Termomodernizacja budynku LSK „Sokół”

	<ul style="list-style-type: none"> – Termomodernizacja budynku SP ▪ Budowa przepompowni, ▪ Wykupienie działki od Pana Kubeczko wzdłuż ul. spacerowej/zagospodarowanie terenu, ▪ Wykupienie działki od Pana Pawełka/zagospodarowanie terenu, ▪ Budowa rowu wzdłuż ul. Rzemieślniczej, ▪ Regulacja i wzmocnienie brzegów Piszczówki, ▪ Remont ogrodzenia cmentarza wraz z osuszeniem i odwodnieniem kaplicy cmentarnej.
SFERA GOSPODARCZA	
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa Sali wielofunkcyjnej przy Domu Kultury przy OSP, ▪ Automatyzacja procesów bibliotecznych/zakup sprzętu i oprogramowania oraz remonty bieżące placówki + doposażenie, ▪ Budowa Sali/domu kultury przy OSP, ▪ Kompleksowa rewitalizacja obiektu LKS „Sokół”/zagospodarowanie terenu, ▪ Remont Domu Ludowego, ▪ Remont ogrodzenia cmentarza wraz z osuszeniem i odwodnieniem kaplicy cmentarnej.

SOŁECTWO PISARZOWICE

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Realizacja PGN i PONE, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – Modernizacja oświetlenia wewnętrznego budynku LKS „Pionier”, – Termomodernizacja budynku Ośrodka Zdrowia, – Termomodernizacja budynku WDK, – Modernizacja oświetlenia wewnętrznego budynku SP ▪ Kontynuacja budowy kanalizacji, ▪ Rewitalizacja centrum Piszczowic/elewacje budynków, skwerki, montaż ławeczek, ▪ Zakup terenu z przeznaczeniem na powiększenie cmentarza, ▪ Monitoring wizyjny w placówkach szkolnych i terenu wokół szkół., ▪ Monitoring centrum sołectwa,
SFERA GOSPODARCZA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wygryzowanie rekultywacji terenu przy byłej cegielni przy Krzemieniu, celem wykorzystania tego terenu pod inwestycje,
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa placu zabaw, ▪ Rozbudowa budynku przedszkola w Piszczowicach, ▪ Wykonanie drenażu boiska sportowego LKS „Pionier”, ▪ Kapitałny remont dachu przedszkola, ▪ Modernizacja budynku SP, w tym remont sali gimnastycznej, ▪ Automatyzacja procesów bibliotecznych/zakup sprzętu i oprogramowania oraz remonty bieżące placówki + doposażenie, ▪ Modernizacja Domu Nauczyciela wraz adaptacją wszystkich pomieszczeń na mieszkania, ▪ Opracowanie dokumentacji na zagospodarowanie zgodnie z opracowaną już koncepcją terenu pomiędzy szkołą a boiskiem i utworzenie tam docelowo kompleksu oświatowo-sportowo-rekreacyjnego i kulturalnego,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pomoc dla mieszkańców przy wymianie starych kotłów CO na nowe, ▪ Modernizacja Dworku Krzemienia, ▪ Przebudowa Wiejskiego Domu Kultury.
--	--

SOŁECTWO STARA WIEŚ

	PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA
SFERA PUBLICZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa i rozbudowa infrastruktury drogowej wraz z chodnikami dla pieszych i ścieżkami rowerowymi oraz oświetlenia ulicznego, ▪ Budowa kanalizacji, ▪ Montaż sygnalizacji świetlnej przy SP, ▪ Wykup gruntów pod drogi, ▪ Modernizacja instalacji elektrycznej SP oraz sali gimnastycznej, ▪ Modernizacja i rozbudowa budynku OSP, ▪ Regulacja rzeki „Skowronki”.
SFERA GOSPODARCZA	
SFERA SPOŁECZNA	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budowa siłowni zewnętrznej, ▪ Budowa placu zabaw dla dzieci przy SP, ▪ Budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z zagospodarowaniem terenu, ▪ Modernizacja istniejącego boiska, ▪ Adaptacja poddasza w budynku szkoły, ▪ Utworzenie mieszkań dla emerytowanych nauczycieli i dodatkowych sal dla przedszkola, ▪ Modernizacja budynku „Starej Plebanii” i utworzenie muzeum, ▪ Automatyzacja procesów bibliotecznych/zakup sprzętu i oprogramowania oraz remonty bieżące placówki + wyposażenie, ▪ Organizacja szkoleń sportowych dzieci i młodzieży, w tym zakup akcesoriów do treningu, ▪ Modernizacja sali prób orkiestry, w tym zakup mebli, umundurowania, instrumentów, ▪ Remont izby regionalnej „Stara Szkoła” wraz z zagospodarowaniem terenu, ▪ Remont kaplic i krzyży na terenie sołectwa, ▪ Przebudowa schodów wokół kościoła, ▪ Adaptacja budynku starej plebani na potrzeby organizacji społeczno-kulturalnych, ▪ Wydanie książki pt. „Historia Starej Wsi” w związku z 500-leciem kościoła parafialnego (2022r.).